

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ES VIDEKEN

Egy évre 48 kor
Fél évre 24 kor.
Egy negyed évre 12 kor.
Egy óra 4 kor.

Nyilttéri közlemények
mezállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI LAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és környékén egyesült
vességek politikájában.
TANÁCSKÖZSÉG: 87.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

Lézeff főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARAD, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

SZERDA, JULIUS 24.

Vérpadon.

A cár meghalt, agyonlőtték, nehogy, az ellenforradalom híveinek kezébe kerüljön és a jelenlegi orosz kormányzati rendszer ellen fel legyen használható agitációs eszköznek. Az ellenforradalom erőre kapott és a cárt agyonlőtték. A tanulság ebből az, hogy az ellenforradalom és főleg a külső támadás csak szilárdítani fogja a bolsevista rendszert, vagy azt, amelylyé az le fog enyhülni, de mindenesetre erősíteni, mert egy táborba fogja tömöríteni mindazokat, akik nem akarják visszaállítani a cári uralmat és vele az elnyomatást, népek rabszolgaságát, főleg pedig az entente érdekeiért való vérontást.

Az entente támadása Oroszország ellen sikerül, vagy nem sikerül, mindkét esetben az orosz népet a központi hatalmak oldalára állítja. Jelek vannak, amelyek azt mutatják, hogy már az orosz polgári pártok körében is ilyen hangulatok keletkeznek és ez a hangulat általános lesz, amint a bolsevisták és a polgári néposztályok között megtörténik a kiegyenlítődés. Pedig ez meg fog történni. A bolsevista néphad sereg egyedül nem tud megbirkózni a sok ellenséggel, a polgári osztályt nem hagyhatja harc közben maga mögött ellenségként, tehát az orosz belső helyzetben változás fog beállani. E változás meg fogja hozni a kiegyensúlyozott erőkön felépült köztársaságot és ez aztán sikeresen fog szembeszállni a külső ellenségekkel.

A cár megöletése lehet jogtalan cselekedet, de mégis olyan tény, amely a belső tömörülés elkövetkezését jelzi. Eddig nem volt hozzá bátorságuk, hogy kivégeztessék a cárt, de amint a nyakukra nőtt az ellenmozgalom, megindultak az angol csapatok azon az úton, amelyen valamikor a normannok jártak le a Fekete tengerhez, amint a japán beavatkozás tényé vált, nem maradt más hátra, mint minden eszközt megragadni az orosz függetlenség megmentésére. Eszköz volt a cár megöletése, mert hiszen az ő személye volt az ellenforradalom egyik célpontja, eszköz lesz félrelökött társadalmi rétegek kibékítése, mert az angol és japán támadás éppen ezen rétegek elégedetlenségére alapozódik. Eszköz lesz az orosz köztársaság megszilárdítása és eszköz lesz éppen ezen cél elérésére a végleges és teljes megbékülés és egyetértés a központi hatalmakkal.

Vagy—vagy! Vagy felhagyja ezen eszközöket a bolsevik uralom és akkor bár saját magát részben feláldozza, de megmenti Oroszországot, vagy pedig nem enged a magából és akkor elvesz, de vele elvesz Oroszország is, elvesz a két nagy ellenfél, az entente és a központi hatalmak között, elvesz abban az új mérkőzésben, melyet a két nagy ellenfél az orosz földön fogna megvívni egymással. De a külső támadás, mint mindig, most is meg fogja tenni hatását, meg fogja erősíteni az orosz forradalmi államot és a bolsevista rendszer átalaku-

lása, meg a központiakhoz való közeledése lesz az entente támadás eredménye. A cárt megölték, csak úgy, ahogyan kivégezték a francia Lajost, mert az ellenséghez, a forradalom ellenségeihez akart szökni és azoktól várta a szabadulását. A történelem megismétlődik, ha a

megismétlődéshez meg vannak a lehetőségek. Az orosz köztársaság megerősödéséhez, hozzávaló kapcsolódásához és ellenségein való győzelméhez minden lehetőség adva van. Nem is kérdés, hogy Leninék két kézzel fogják megragadni ezeket a lehetőségeket.

Küldöcsögték a német cselezva tervét.

(Küldöcsögték francia támadások.)

Berlin, július 23. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti: Rupprecht trónörökös hadcsoportja: 'Angol osztagok az arcvonal számos helyén vonalaink ellen törtek. Ismét visszavertük őket. A tüzérségi tevékenység este újból feléledt.

A német trónörökös hadcsoportja: Az arcvonalon időnkint nyugalom állott be. Aisnetől délre az ellenség súlyos veszteségeit következtében támadásait tegnap nem újította meg. Ezen a helyen a tüzérségi harc erőssége csökkent. Az ellenség az Qurqu mindkét oldalán, valamint az Qurqu és Marne között valamennyi szakaszon heves és részleges támadásokat intézett ellenünk, amelyeket visszavertünk. Az Qurqutól délre ellentámadással húsítottuk meg előretörésüket. Ellenséges osztagokat, amelyek a Jaulgonne mindkét oldalán a Marne menti előőrsi állásainkba behatoltak, ellentámadásunkkal a folyóra vetettük vissza. Helyi harcok Rheinstől délnyugatra és tőle északra. Tegnap 52 ellenséges repülőgépet és 4 kötött léggömböt lőttünk le. Löwenhardt hadnagy 42 és 43., Billik hadnagy 26. légi győzelmüket aratták. Ludendorff. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Bécsből jelentik: A Wolff ügynökség jelenti este: Helyi küzdelmek az Avre nyugati partján. Soissons és Rheims között a német trónörökös hadcsoportja ismét erős ellenséges támadást törtek meg.

Londonból jelentik: A Reuter ügynökség jelenti: A franciák ma délután Mont Didier-től keletre új támadást kezdtek. Négy mérföldnyi fronton egy órán belül egy mérföldnyi mélységben nyomultak előre. A támadási front hossza eddig nem ismeretes. A franciák három falut elfoglaltak.

Bécsből jelentik: Jól informált helyről tudósítónk a nyugati harctéri helyzetről a következő felvilágosítást kapta: A harc, amely július 14-ikén a Champagne és az Oise között folyik a következő módon tekinthető át: A németek támadási szándékai az ellenség előtt ismeretesebbek voltak. Milyen úton jutottak az ellenség tudomására, biztosan nem lehet megállapítani. Nincs kizárva, hogy az ellenség az által tudta meg támadó szándékukat, hogy úgy a fronton, mint otthon is sokat fecsegnék és igyakaratuk ellenére is kárt okoznak. Azáltal, hogy az ellenség ismerte szándékainkat, ellenintézkedéseket tehetett. Akor mi támadtunk, ott összevonult úgy, hogy támadásunk nem fejlődhetett ki. Az ellenség azon kívül igen nagy erőket gyűjtött össze ellenlökés céljaira, a Rheinstől délre, az Aisne és Marne között. Számoltunk is ilyen ellentámadással. Meglepő volt, hogy az ellenség a szokásos tüzérségi előkészítés nélkül támadott, magas gabonamezőkön, tank rajok segítségével. Az ellenség az első napon területet is nyert, foglyokat vitt, ágyukat zsákmányolt.

A többi napokon azonban súlyos veszteségeket szenvedett és sikere nem állott arányban a hozott áldozatokkal. Miután a Marnétól délre csapatainknak az volt a feladata, hogy a Marne

és Rheims között előre töréseinket megkönnyítsék, feladatuk teljesítése után, önkényesen az ellenségtől észre nem véve visszavetettük őket. Az ellenség többi támadásait véresen visszautasítottuk.

Berlinből jelentik: Az amerikai kormány elhatározta, hogy karácsonyig két és félmillió katonát akar a harcterekre szállítani.

Nem helyezik vád alá Seidlert.

(Huszarek báró nem kap pártot.)

Bécsből telefonálja tudósítónk: A képviselőház névszerinti szavazással 215 szóval 162 ellen elvetette Seidler miniszterelnök és Tögenburg gróf belügyminiszter vád alá helyezésére benyújtott indítványt.

Bécsből telefonálja tudósítónk: Huszarek báró deznált miniszterelnök ma tárgyalta a pártok vezetőivel. Bejelentette, hogy nem politikai természetű, hanem hivatalnok kormányt akar alakítani, később azonban politikusok közbejöttével kormányát átalakítaná. A pártok még nem döntöttek.

Bécsből telefonálja tudósítónk: Huszarek báró ma délután folytatta tárgyalásait, de még egy párt sem helyezte kiállításba támogatását. Holnap folytatja tanácskozásait, amelyek eredményéről csütörtökön tesz jelentést az uralkodónak.

Bécsből telefonálja tudósítónk: A Reichspost értesülése szerint a Seidler-kormány lemondása azért történt tegnap váratlanul, mert a minisztertanács Seidlert leszavazta. Seidler ugyanis azt indítványozta, hogy várják meg a plénum döntését, ez ellen azonban a kabinet többi tagjai állást foglaltak.

Bécsből telefonálja tudósítónk: A német pártok elhatározták, hogy küldöttséget menesztenek Burián gróf külügyminiszterhez és felszólítják, hogy sürgősen töltsen be a közös pénzügyminiszteri állást, mert még sem járja, hogy Ausztria a Közös Kormányban ne legyen képviselve.

Megdrágul a szén.

(A pénzügyi bizottság nem hája.)

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délelőtt Madarassy Gábor elnöklésével ülést tartott. A kormány részéről az ülésen Wekerle Sándor miniszterelnök és Popovics Sándor pénzügyminiszter volt jelen.

A napirend előtt Bródy Ernő szólalt fel. Három kérdést óhajt felvetni: Az első a Bécs Budapest között járó légi postán előfordult katasztrófa kérdése.

Második kérdése a költségvetés előterjesztésére vonatkozik. A pénzügyminiszter nyilatkozott már ebben a kérdésben, azt mondván, reméli, hogy a költségvetést ősszel előterjesztheti. Ausztriában már előterjesztették a költségvetést olyan expozé kíséretében, amelyre Magyarországnak okvetlenül válaszolnia kell. Kérde, hogy számíthatunk-e ősszel a költségvetésre?

A harmadik kérdés szoros összefüggésben van a tárgyalás alá kerülő javaslatokkal. A kormány a legszükségesebb fogyasztási cikkeket adóztatja meg: felemeli a só árát, megadóztatja a szénét, most felemelték a liszt árát, nemcsak a nullás lisztét, hanem a közönséges fajtajánakat is. Mindez a fogyasztó közép- és munkásosztályt sújtja. Felmerül már most ezzel szemben az a kérdés, hogy mi lesz a háborús konjunktúrák folytán létrejött rendkívüli hadinyereségek megadóztatásával. A szolid üzleti vállalkozást béklyóba verni nem akarja, de a tőke és munka nélkül a háborús szerencsétlenség folytán előállott szerencsét nem engedheti az állam a kezei közül kislátni. Nem csak arról van szó, hogy az állam megfelelő bevételeinek biztosítása végett, hanem a szociális igazság és a belső béke szempontjából is követelje meg, hogy a hadimilliomosok nyereségük tekintélyes részét adják vissza az államnak. A tervezett nagy vagyonadó tekintetében és behozatalának időpontja iránt intéz kérdést a pénzügyminiszterhez.

Popovics Sándor pénzügyminiszter: A költségvetés előterjesztésére nézve most is csak megismételheti, hogy az indemnitás lejárta után költségvetést óhajt előterjeszteni. Ebben az irányban a munkálatok már folyamatban vannak és reméli, hogy a költségvetést ősszel előterjesztheti. Különböző már eddig az indemnitások előterjesztése alkalmával is módot nyújtott arra, hogy a hadikiadásokba betekintést nyerjünk, a teljes kép természetesen csak a költségvetésből ítéhető majd meg.

Ami a fogyasztási adókat illeti, tévesnek tartja, hogy a fogyasztás megadóztatása csupán az alsóbb néposztályokat terheli, sőt éppen ezeknél érvényesült az elhárítás. Azt sem felelheti, hogy az egyenes adóztatás alól az emelt osztályokat majdnem teljesen mentesítik. Egyáltalában nem helyes apriorisztikus tételből kiindulni. A hadi nyereségadó kulcsát az idén tetemesen emeltük, elmegyünk már a 600%-ig. Ha nagy vagyonadó behozatalát tervezik, ez azt jelenti, hogy a vagyont egyszerre nagyobb mértékben adóztatassuk meg. Ebben az irányban folynak az előmunkálatok, de ma még időelőttinek tartja a részletekre kiterjeszkedni.

Abrahám Dezső báró Wimmer osztrák pénzügyminiszternek tegnap az osztrák képviselőházban a jegybank kérdésében tett nyilatkozatait teszi szóvá. Wimmer osztrák pénzügyminiszter Magyarországot hibáztatja, hogy az élelmiszerekkel való gazdálkodás dolgában nem törekedett megállapodásra és ez is a bankjegy szaporodására vezetett. Ez nem áll, mert a bankjegyszaporodás azért következett be,

Allami kórház Aradon.

(A belügyminiszter leirata a városhoz és megyéhez.)

Még emlékeztetés az a szenvedélyes, magas színvonalon álló vita, amely Arad város törvényhatósági bizottságának februári közgyűlésén lefolyt ama kérdés körül, hogy az állam létesítsen-e új kórházat Aradon s ebben az esetben a város engedje át az alapítványi egészségügyi intézményeket az új kórház céljaira. A közgyűlés nagy többsége hozzájárult ahhoz a tanácsai javaslatához, amely szerint a közgyűlés kimondta, hogy a vármegye megkeresésére áldozatokat hoz egy létesítendő állami kórház részére. Ezt a határozatot a közgyűlés csupán elvi jelentőségének deklarálta, ezzel is azt dokumentálva, hogy a felajánlott áldozatokat csak akkor hozza meg, ha az állam tényleg új kórházat létesít és ha ez az új kórház Aradváros és Aradmegye közegészségügyét szolgálja.

A közgyűlési határozatot Issekutz László dr. és társai tudományosan indokolt felbecsüléssel megtámadták. A belügyminiszter döntött a városhoz és vármegyére nézve egyaránt fontos kérdésben még pedig úgy, hogy Aradon állami kórházat létesít. A belügyminiszter erre vonatkozó leirata, amely ma érkezett a városhoz, így hangzik:

Folyó 1918. évi február hó 13-án tartott bizottsági közgyűlésében állami kórház létesítése tárgyában hozott határozatára értesítem a város közönséget, hogy méltányolva a két törvényhatóság egyértelmű határozataiban kifejtett okokat, úgy a város, mint a vármegye közönségének áldozatkézz ajánlatai alapján elhatároztam, hogy Aradon állami kórházat létesíték.

A mielőbbi megvalósítás érdekében felhívom a város közönséget, hogy az alapítványok vagy hagyományok és az azokból létesült intézmények átengedése kérdésének tisztázása iránt a szükséges lépéseket tegye meg s az eredményről tegyen hozzám jelentést.

A magam részéről pedig egyidejűleg felhívom Aradvármegye közönségét, hogy az előzőleg

mert az iparcikket nem maximálták. Míg miánánk az élelmiszerek ára legfeljebb 70-75 százalékkal emelkedett, addig az osztrák iparcikkekben 2000-3000 százalékos áremelkedés történt.

Azt mondja az osztrák pénzügyminiszter, hogy Magyarország a békében is nagyobb mértékben vette igénybe az Osztrák-Magyar Bankot. Ez csak a jelzálogkölcsonokra áll. A bankjegyszaporodás egyik fő oka az is, hogy a különböző osztrák nemzetiségek politikai célokra is igénybe vették a bankot. A lengyelek például Galícia restaurálása címén majdnem egy milliárd erejéig vették igénybe a jegybankot.

Popovics Sándor pénzügyminiszter részben elismeri azt, hogy a bankjegyszaporodásnak egyik oka az volt, hogy az iparcikket Ausztriában nem maximálták, ezzel szemben megállapítja, hogy az Osztrák-Magyar Bank különösen a békében megfelelt a magyar igényeknek.

A pénzügyi bizottság ezután letárgyalta a javaslatokat csak a szénadó javaslatnál volt behatóbb vita.

Popovics Sándor pénzügyminiszter kijelentette, hogy volna elég szén, de nincs elég munkás a kitermelésre. A földgázt is azért nem tudjuk már most értékesíteni, mert csővezeték nem alkotja adóanyagát, de a tarifák emelésével a szállítást meg kell drágítani. A Mávnak szüksége van bevételekre, mert a deficit felé halad. A javaslatot általánosságban elfogadták.

A részleges tárgyalás során Tisza István gróf azt indítványozta, hogy a pénzbiöntetést 2000 koronáról 10.000 koronára, illetve 10.000 koronáról 20.000 koronára emeljék fel. Elfogadták.

tervbe vett törvényhatósági kórháznak annak idején már felülbírált és megalküdt építési tervrajzait és költségvetését az állami kórház céljai szempontjából átvizsgálás végett hozzám újból terjessze fel.

A vármegye közönségéhez intézett rendelkezésem másolatban tudomás és további eljárás végett idemellékeltem azzal a megjegyzéssel küldöm, meg, hogy fenti rendelkezésemmel Issekutz László és társainak felelőzése is érintézt nyert. Budapest, 1918. július 19. Wekerle.

Hasonló szövegű leirat érkezett ma Aradvármegye alispáni hivatalához is. A vármegye ez év februárjában tartott rendkívüli közgyűlésén a következőket ajánlotta fel az új kórház részére: 1. a kórházalapítványban kezelt 146,271 korona 34 fillért és a kórházartalékalkalpból 8000 koronát; 2. az új kórház létesítése esetén megszűnő régi kórház értékesítéséből 600 ezer koronát; 3. a mostani kórház 400 ágyas teljes felszerelését. Kimondta végül, hogy a város által már felajánlott 9 katasztrális hold és 437 négyszögöl területről lemond a város javára. A vármegye által felajánlott hozzájárulás körülbelül egymillió koronára tehető.

A város törvényhatósági bizottsága februári közgyűlésén a következő hozzájárulást ajánlotta fel: 9 katasztrális hold és 437 négyszögöl területet 593,460 korona értékben, a Spitzer Ignác-féle kórház-alapítványi tőkét, 516,440 korona 58 fillért, a 273,140 korona értékű Andrányi alapítványi kórházat és a 485,640 korona értékű Neuman-féle alapítványi kórházat. A város hozzájárulása tehát körülbelül egymillió hétszáz ezer koronára tehető.

A város vezetősége most megegyezést keres az alapítókkal, illetve azok hozzátartozóival és valószínű, hogy hamarosan kedvező jelentést tehet a miniszternek. Ebben az esetben az új állami kórház létesítése hamarosan meg is fog kezdődni.

Színházi helyárák emelése.

(Szendrei beadványa a színházi bizottság előtt.)

Az aradi színházi bizottság holnap délután öt órakor ülést tart. Az ülésen tárgyalás alá kerül Szendrei Mihálynak, az aradi Nemzeti Színház igazgatójának beadványa, amelyben a színházi helyárák mérsékelt felemelését kéri. A folytonos drágulások arra kényszerítik a színházi vezetőséget, hogy a viszonyokkal s a folyton változó körülményekkel összhangzásba hozzák a színház bevételeit is. Más nagyobb vidéki városok színházai már korábban megtették ezt, így legutóbb Nagyváradon engedélyezett a város jelentősebb helyáremelést a színházi vezetőséget. Szendrei Mihály holnap tárgyalás alá kerülő beadványában az eddigi helyáráknak 25-30 százalékos emelését kéri és pedig oly módon, hogy a földszinti ülőhelyek ára 5-7 koronára emelkedjék, a földszinti és elsőemeleti páholyok ára pedig 20 korona legyen.

A helyáremelésnek bizonyára nem állja útját a színházi bizottság, annál is inkább, mert az aradi színház befogadó képessége kisebb, mint a nagyobb vidéki városok hasonló kulturépületeié, amelyek közül például a szegedi színház befogadó képessége éppen kétszerese az aradinak.

A kérelem indokolásában a többek között felhívja Szendrei színházigazgató, hogy a jövő szezonra új felszerelést szerez be és hogy a társulat is nagyobb lesz, mint a jelenlegi. A színházigazgató tervezete szerint az új helyáráknál, amelyek a legközelebbi téli szezonban venni kezdetüket, megkértszereződnek a színházi jegyeknél szedett városi percent is, amely mintegy évi 80,000 koronát tenne ki. Ebből az összegből az építendő új színház amortizációja bőségesen telik.

Aradi zászlós karrierje Kazánban.

(A nagy tatár város érdekes élete.)

A napokban érkezett haza Aradra majdnem három éves orosz fogság után Kovács Gyula 33-ik gyalogezred tartalékos hadnagy, az aradi Ipar- és Népbank tisztviselője. A katonatisztet 1915 októberében fogták el az oroszok, rövid megszállással Kazánba szállították, ahonnan most, mint cserefoglyant érkezett haza.

Kovács Gyulával beszélgetett az Aradi Közlöny munkatársa, aki az orosz viszonyokra jellemző, igen érdekes dolgokat mondott el.

— A Volga mellett fekvő Kazán városa — kezdte elbeszélését Kovács — 250.000 lakosával, amelynek nagy részét tatárok alkotják, egy modern, igen csinos, európai nagy város benyomását kelti. Közvetlen a forradalom kitörése előtt, semmi olyat nem lehetett felidézni Kazánban, ami feltűnővé tette volna azt, hogy az orosz birodalom már három éve háborút visel és még ma is rózsásaknak nevezhetők az ottani viszonyok, ha összehasonlítjuk azokat a többi háborút viselő államok életével.

Természetesen sok furcsaságot is lát ott az ember. Így például Kazán utcáin csinosan öltözött urinők újságot árulnak. Ezek a bolsevikiek által elcsapott tisztek feleségei, míg férjeik mint a megbélyegzettek, nem kapnak sehol tisztességes alkalmazást, úgy, hogy utca-sepréssel és napszámos munkával keresik meg nagyon is sovány mindennapi kenyerüket. Általában a volt tisztek helyzete annyira lealázó, hogy sokan öngyilkossággal menekültek meg a kínoktól. Juniában különben kormányrendelet jelent meg, amelyben felszólítanak minden elcsapott tiszteket, hogy ismét szolgálati tételre jelentkezzenek. Velük akarják újjászervezni a teljes züllésnek indult orosz hadsereget.

— Hogy miként bántak el a bolsevikiek volt tiszteikkel, arra egy igen jellemző példát mondok el: Kerenszki bukása után feltűnően nagy áldozatokkal foglalták el a bolsevikiek Kazánt. Három napig tartott a rettenetes küzdelem, amely sok ember életébe került.

A város elfoglalása után a vörös gár-

disták kezelték az orosz elfogott tiszteket, nagy részüket agyonlőtték, parancsmódot magyarázva évek óta, a főtég megüszáradott hirtelen pedig egy jó tarkához hirtelen mindenben harcokká végig a város főutcáin. Bármanya lehetetlen is látni az eset, ez valóban megtörtént.

— Hasonlóan nehéz a helyzete a vagyonos osztálynak is. Minden az állam. Házaikat, birtokaikat külön bizottságok kezelnek, a tulajdonosok pedig bizonyos percentot kapnak a jövedelemből. Miután a rendőrség intézménye megszűnt, a lakók kötelezettsége még négy órás fegyveres szolgálatot teljesíteni a rend fenntartására.

— A város mindennapi képének megfestéséhez tartozik a naponként többször ki és bevonuló gyakorlatozó csapatok garázda viselkedése. Minden egyes felvonulást sortűzek és a hátrahagyott sebesültek és halottak szép száma jelzi. Az újságok állományon statisztikákat közölnek az agyonlöttek számáról. 400—500 ember hal el így hetenkint. Ha máha kisebb ez a szám, akkor már mint kölcsönösen csendes hátról emlékeznek meg a lapok.

— A februári tatárlázadás óta páncélos autók, lovas járőrök cirkálnak Kazánban, mindenkit megállítanak, átkutatják s ha fegyvert találnak valakinél, azt rövid uton kivégzik, ami nem hogy növekedne az általános rendet, hanem éppen árt annak. Ezek a járőrök rablóbandákhoz hasonlóan járnak be az utcákat, valami ürügy alatt beszélgetésbe kezdenek a járókelőkkel, aminek rendesen az a vége, hogy elveszik pénze egy részét. Azt el kell ismerni, hogy minden esetben a talált pénznek csak egy részét foglalják le s mielőtt elbocsátanák áldozatukat, tudatják vele a jelszót, nehogy ismételt molesztálásnak legyen kitéve. Ha a megsarcolt találkozik újra vörös gárdistákkal csak annyit kell mondania: Már fizettem. Erre megkérdezik tőle a jelszót s ha erre is megfelel, akkor minden további nélkül utjára engedik.

— A vörös gárdisták között nagyon sokan vannak a mi katonáink közül is, amit a képrázatos igéretük meggyőzött meg. Elvett 300 rubelt és két font cukrot, minden nap egy és fél font kenyert és jóllakást kapnak a vörös gárdistáktól, míg a táborban bizony, csak halves, kávé és két napra fél font kenyér a járulékaik. Különösen szeretik a magyar katonákat, akiket rendszerint megbízhatatlannak tartanak. Ezért valók őristetik raktárait, komiszárlásukat.

— Általában a hadifoglyokkal jól és előzékenyen bánnak a bolsevikiek. A talságba vitt előzékenység egy igen érdekes példája történt meg velünk. A színház egyik páholyában ültem egy orosz családjal, amikor egyszerre nagy lármára lettek figyelmesek. Az előcsarnokban összeveszett egy vörös gárdista egy tengerésszel. Egyszerre kinyílt a páholy ajtaja, bejött egy katona, a ki ügyelmeztetett, hogy azonnal leüljön el a színházban, mert itt a két katona és társai között nagy összeecsapás lesz s esélyes és rosszul járhatok. Alig hagytam el a színházat, onnét nagy lármá és fegyverroport zaja jutott el füleimig. Csapán hadifogoly mivoltomnak köszönhettem, hogy ép bőrrel menekültem meg a nem mindennapi párbajból.

— Érdekes, hogy miként alkalmazzák Kazánban és azt hiszem egész Oroszországban is a statáriumot. Például két rubelen felelő lopásért már halálbüntetés jár. Azonban ezt nem előzi meg rendes bírói eljárás. A továnsok (polgárok) akik elfogják a tolvajt, rövid tanácskozást tartanak, meghozzák a halálos ítéletet s azt mindjárt végre is hajtják.

— Egy alkalommal csónakáztam a város melletti Kabán-tóban, amikor arra lettem figyelmes, hogy több csónak utasai, a vízben erősen halandzó embert fogtak ki nagy ügyel-bajjal. Mire magam is kitértem a parira, már csak egy nagy tömegtől körülvevett holttestet láttam. Megtudtam, hogy a holt tatár két zsák tollat lopott s amikor rajtacsípték, üldözöl elől a tóba ugrott. Innét kihalászták, ettőlék s azonnal ki is végezték.

— A szabadszerelemnek Kazánban is voltak egy ideig hívei s csak a legdurvább intézkedések szüntették meg minden kicsapongást.

Galambok a Piave fölött.

Az Aradi Közlöny eredeti haditudósítása.

B. K. A Piave mellett, július.

A sajtóhadiszállás jóváhagyásával.

Július 15. szép derűs olasz reggel, az agyunk még kábult a pokol muzsikájától. Hajnali fél háromtól fél hétig vonítottak, üvöltöttek, ugattak az ágyuk, a levegő sirt, nyögött, reszketett és hullámozott, a velőm olyan volt, mint egy hajóroncs a viharzó oceanon. Azután jött a víz... Gázolni, rohanni, uszni, karral verekedni, mialatt a vízbeeső gránátok és aknáknak gejzireket lövelnek a fejünk fölé... De most már túl vagyunk, a casertai brigád gyalogsága futva fut előlünk, hurrá, hurrá, a zellenség második vonalát elértük. Július 15-ikén! Szép derűt, kék olasz reggel... Mi lesz még ezen a szép napon, mi készül, mi forr, mi les ránk?

Magunk vagyunk. A szomszéd ezredék átkelése meghiusult, az ellenség ronggyá lőtte a csónakokat és pontonokat, előttünk tűz, mögöttünk tűz, az olasz tüzérség aknával lövi vonalainkat és zárótűzet ad a Piavéra. Senki, senki sem jöhet át, el vagyunk vágva, egyedül vagyunk, magunk becsületére. A pionirok most szembeszállnak a tűzviharral; megpróbálják a hidépítést. Hiába. Pércsek alatt roncsok és hullák usznak a folyó megvadult hullámaiban. A távirások, uszva, gázolva vezetik a kábelt. Mindhiába. Elszakítja a víz, szétlövi a tüzérség. Nincsen hid, nincsen

csónak, nincsen telefon. Egyedül vagyunk, magunkra hagyva, parányi sziget a tüztengerben. Az égő, örvénylő, sikongó levegőben. Mikor egymás föléhez hajolva értjük már csak az üvöltő szót: „Fogytán a munició!” Mikor ez a rémült kiáltás megállítja a szívünk verését és reménytelenül nézünk a mögöttünk rohanó folyóra — egyszerre halk turbékolás hizeleg megkínzott fülünknek. A postagalambok boldogan szerelmeskednek a kalitkában, mialatt a vér és tűz az eget csapkodja körülöttünk. A borzalom lakomáján halkán turbékolnak és szemérmetlenül csókolóznak. A postagalamb! Már írjuk is finom hártypapírra a jelentést: „Municiót, kézigránát kérünk!”

— Felszállanak a hullámozó, tüztől megkínzott levegőbe. Pár percig tanácstalanul, riadtan keringenek és mi úgy nézünk utánuk a pokolból, a mélyből, a földindulás közepéből, mint a reménység, a megváltás... a boldogság felé... Galambok, ártatlan, kedves, tiszta galambok, hogy féltünk ebben a percben, nem is gondolunk halálra szánt testünk veszedelmére, nem is vesszük észre, hogy ekrazit robban és akna dörren, föld megindul, ember utolsó hördül, vér patakzik, csontok törnek, életek mulnak e percben is — javithatlan magasbarezó emberi lelkünk értelek reszket, kiser benneteket, üzenetet vívó fehér galambok... Igen, most már messze, a magas kék égbe tűntök, már túl vagytok a veszélyen, a levegőt szántó gránátmammutok országútján, már magatok alatt hagyjátok a szenvedő, füstös, szaggalott, véres, szennyes földet és gyilkos gáztól

fertőzött jajgatással és hörgéssel terhes, levegőjét... Fehér galambok... Egy óra múlva két fekete pont közeledik a láthatáron. Egyre lejjebb szállók, már a mérges kurrogásukat is halljuk. Közelednek, szárnyukon látjuk a fekete keresztet, már itt vannak a fejünk fölött és mintha két fekete sasnak egy szál tolla hullana a fejünkre, hosszú szalag röpül soraink közé, a levegőt szántva. Már tudjuk, hogy ez repülőposta. A piros szallag szél terül a füben és a végére erősített tokból előkerül az üzenet: „Lőszer a tulsó parton, hidverés lehetetlen.”

Át kell menni érte. Legderekből embereink vállalkoznak. Összefogódva, egymást támogatva gázolnak a vizen, a kilométer széles örvényen, a kopár szigeteken, a soha meg nem szűnő zárótűzön át és alkonyatkor vonszolják vissza már kimerült, megtépett tagjaik után a lőszerládákat. Sokan hiányoznak közülük, akiket lefektetett a vízbe, örök nyugovóra egy ellenséges gránát vagy aknába beleharapott a víz és elragadta őket véresen mezező tagokkal a tenger felé... De van munició, van kézigránát és ez most a földolog. Elvágva a világtól, hátunk megett a dühödtt folyóval és az olasz tüzérség szörnyű zárótűzével, előttünk az ugrásra kész ellenséggel, éhesen, fáradtan, megfogyatkozva, minden összeköttetés nélkül állunk. Tudjuk, hogy visszamenni nem lehet. A puskánk és az erős szívünk lesz velünk ezen a borzalmas éjszakán.

Balassa Imre.

Mondhatom szükség is volt szigorú rendszabályokra. Egy alkalommal három tengerész megtámadta egy elcsapott ezredesnek gyönyörű fiatal feleségét s kényszerítették, hogy vigye fel őket a lakásába. A véletlenül hazaérkező férj éppen a legkritikusabb pillanatban lépett közbe s csak úgy tudta megmenteni feleségét a kellemetlen helyzetből, hogy a három hivatalos vendéget agyonlőtte.

Most még az itthon aggódó hozzátartozók tájékoztatására és megnyugtatóra kellene valamit mondanom. Általában nem nevezhető rossznak katonáink helyzete Oroszországban. Tisztjeink ugyan nem kapnak február óta fizetést, azonban mióta megszűnt a szigorú éhezési, jóérzésű, barátságos, orosz úri körökben forgolódni, ahol mindennel ellátják őket. A legénységnek sem rózsás a helyzete a táborokban, de nem is kell ott maradniok, mert aki akarja, kaphat alkalmazást igen jó fizetés mellett, amiből tisztességesen megélhet. Tudomásom szerint a dán követtségnek, illetve az ő megbízottainak kellene gondoskodni az osztrák-magyar alattvalók helyzetének javításáról. Ez azonban nem történik meg. A dán meg-

bízottak csak arra jök, hogy arrogáns fellépésükkel elkésersítsék a foglyokat. Nem egy lovasias ügy keletkezett Kazánban a mi tisztjeink és a dán megbízottak között. Mennyivel más képpen védik a svédek a németek érdekeit.

— Aradiakkal is találkoztam Kazánban. Korniss Árpád tartalékos zászlóssal voltam az utóbbi időben együtt, azonkívül beszéltem Reiner Béla, Sándor János aradi lakos közlegényekkel. Korniss zászlósnak igen jól megy a dolga. Két sportegyletnek az irányítója, mindkettőtől 500—500 rubelt kap havonként. A tárt lázadás alkalmával védőleg lépett fel egy igen tekintélyes kereskedő családja érdekében, amikor a kereskedő nem volt odahaza. Most hálából a kereskedő család vendégeként él, náluk lakik s ők látják el mindennel.

— Csupán a Kazánban tapasztaltokról köteteket lehetne írni, én azonban csak néhány kikapott szemelvényt egy tekintélyes orosz város mai életét akartam megvilágítani annál is inkább, mert erős meggyőződésem az, hogy az egész birodalom élete hasonló ehhez, ha nem zavarosabb.

Tüzérharcok az olasz fronton.

Budapest, július 23. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Az olasz harctéren változó erősségi tüzérségi harcok. Az albán fronton az ellenség folytatta támadó kísérleteit a Felső-Devoll mindkét oldalán. Mindegyiket visszavertük. — A vezérkar főnöke.

MŰVÉSZET.

Színházi hírek:

Szerda: Zöldhegyi Anna és Barics Gyula felleptével *Sztambuli rózsája*.

Csütörtök: Fáy Szeréna és Uray Dezső, a Nemzeti Színház művészei felleptével *Remény*. Péntek, szombat: Uray Dezső felleptével *Az erősebb*, ujdonság.

* Az Adonaj bemutatója a Modern Kabaréban. Rosenfad Ábrahám newyorki rabbi világi híber daljátéka holnap, szerdán este kerül bemutatásra a Modern Kabaréban, melynek tagjai a vendégszereplő lengyel Schlavinszki husz tagu kórusal együtt ma trótták a hatalmas alkotás főpróbáját. Hangulatosabb-nál-hangulatosabb jelenetek, drámai momentumok váltják egymást ebben a kiváló színpadi műben, melynek története a való életből van merítve. Az Adonaj mindenütt óriási sikert ért el, minden színpadnak sláger darabja volt és az inpozáns dalmű megszerzésével az igazgatóság bizonyára nagy hálára fogja kötelezni a kabaré közönségét. Ugyancsak a holnapi premieren kerül színre először egy kedves kis operett is, a Hűtlen menyecske, melyben a kabaré legjobb tagjai viszik a főszerepeket. Nagy sikerre számíthat még a *Randevü*. Forray Mihálynak ötletes táncosmókája, melynek főszereplői Forray és Rummy lesznek. A kabaré tagjai és Vágó Géza szintén új szövegekkel lépnek a közönség elé.

* Pintér—Parlagi vendégszereplése. Az aradi Kulturpalotában érdekes és szórakoztató esték lesznek augusztus hó 3. és 4-én, ekkor lépnek fel ugyanis Parlagi Kornélia jeles szubrette primadonna és az aradiak régi, kedves ismerőse, Pintér Imre, a V. Népszínház oszlopos tagja. Kettős szórakozást ígér a színpad, szombaton egy pompás fehér művészi kabarét, vasárnap pedig a *Népfelkelő Nagyszámolás* mozi-szkecsét, melyet teljes két héten keresztül zsúfolt házak előtt mutatott be a budapesti Apolló-színház s melyet az a kitüntetés ért, hogy film részelt a bécsi hadi múzeumban is elhelyezték.

* A színházi iroda hírei. Utolsó előadások a nyári színikörben. Vasárnap befejeződik a nyári idény és a társulat elmegy szeptember 15-ig Hódmezővásárhelyre. Az utolsó előadásokat igyekezett művészi programmal ellátni a színház. Hatalmas két vendég lép fel az utolsó napokban a *Reményben*, Fáy Szeréna és Uray Tivadar. Ez az előadás csütörtökön lesz ielemelt árakkal. Pénteken és szombaton folytatja Uray Tivadar fellepteit az *Erősebb* ujdonságban, rendes helyárrakkal. — Vasárnap délután utolsó előadás *Az ördög* lesz.

KÖZGAZDASÁG.

= Hadikölcsönjegyzés. Az Aradi Közgazdasági bank rt.-nál a VIII. magyar hadikölcsönre összesen 2.790.000 koronát n. é. jegyezték.

= Tőzsde. Budapestről telefonálja tudósítónk: Az értéktőzsdén ma a következő záró árfolyamok voltak: Magyar Hítel 1332, Osztrák Hítel 895, Agrár bank 1072, Fabank 903, Hazai bank 624, Kereskedelmi bank 5850, Magyar bank 959, Salgótarjáni köszöntőanya 1163, Konkordia malom 915, Viktoria malom 1905, Rimamurányi 1114, Nasici taníngyár 3070, Osztrák-magyar államvasut 1010, Atlantika 1340.

Ráfizetés a hadifogságra.

(Múltánytalanság a hazatért tisztökkel.)

(Az Aradi Közlöny tudósítójától.) Április hóban a Budapesti Közlönyben egy miniszteri rendelet jelent meg, amely szabályozza és megállapítja az 1918 március elseje után a fogságból hazatért tiszték utólagos illetményeit. A miniszteri rendelet a tiszteket két csoportba osztja. Az első csoportba tartoznak azok, akik az év március hó elsejéig tértek haza a fogságból. A másodikba pedig azok tartoznak, akik március után tértek vissza.

A rendelet értelmében a március elsejéig visszatért tiszték megkapják visszamenőleg mindazon illetményeiket, amelyeket itthon kellett volna azon idő alatt kapniok. Az azontul visszatért tiszték pedig csak a táblázatban megállapított összeget és pedig: zászlós havi 35 koronát, hadnagy havi 75 koronát, főhadnagy havi 110 koronát és így tovább. Ezek az összegek vannak megállapítva egy hóra. Ezt az összeget megszorozzák a fogságban eltöltött hónapok számával. Az így kapott szám jelenti azt az összeget, amelyet a fogságból március hó elseje után visszatért tiszt kap. Ezeknél ugyanis betudják azt az ötven vagy száz rubelt, amelyet orosz fogságban kapniok kellett volna. A rendelet egyik szerelmes oldala itt van. Az a tiszt, akinek szerencséje, jobb összekötése, vagy több pénze volt, hamarabb tudta az ország határát átlépni. Hamarabb jelentkezett itthon és ezért megkapta az illetményeit teljes összegben. Egy másik, aki talán ezer szövedésen és nélkülözésen ment át, hóban, fágyban, sárban és vérben, amíg haza tudott érní, az már csak 35, vagy 75 koronát kap egy hónapra. Az oroszországi állapotokat feleslegesnek tartjuk ismertetni. Mindnyáján tudjuk, hogy tisztjeink csak kevés esetben kaptak pénzt a kezükhöz, az a pénz pedig, amelyet itthonról küldöttek, ki tudja melyik postaalkalmazott, vagy fogolytábor-parancsnok feneketlen zsebében súlyodt el. Az a szegény tiszt, ha nem akart éhezni, rá volt kényszerítve a kölcsönkérésre. Ha sikerült szöknie, akkor utközben, vagy valamelyik ismerősétől kért kölcsön, ha megszabadult, akkor a Vörös Kereszt látta el pénzzel, természetesen csak — kölcsön.

Amikor itthon jelentkezett, kiszámították, mikor esett fogságba, mikor jött vissza, hány hónapig volt fogságban és akkor kapott egy,

következő értesítést: például egy zászlós, fogságban volt nyolc hónapig, haza jött áprilisban. Kap $8 \times 35 = 280$ koronát. Fogsága alatt részben kölcsön kért, részben a Vörös keresztől kölcsön kapott ötszáz koronát. Ráfizet tehát kétszázhusz koronát. Elképzzelhetetlen tehát egy olyan fiatal tisztnek a helyzete, aki itthon teljesen fizetésére van utalva. Nagyon kevés azoknak a száma, akikre hazatérésük után az otthon, a szülők gondoskodása vár. A legtöbb egyedül álló, akinek egymagának kell mindennél gondoskodnia. Távolléte alatt ruhája tönkre ment, újat kell csináltatni. Fehérneműje a múmális, azt is most kell beszerezni. Nem is beszélve a megéheztetés hihetetlen nehézségeiről, borzalmas vendéglői árakról, amelyeket pedig meg kell fizetni, mert élnie kell. A szoba árak a butorozott szobáké, amelyekért az azelőtti árak négyszeresét kell most fizetni. És a fennálló különbözetet, amelyet kölcsön kért, amely becsületbeli adósság, levonják a fizetéséből. Mit kap tehát kézhez egy zászlós, vagy egy hadnagy? Keveset ahhoz, hogy megéljen, sokat ahhoz, hogy éhen haljon. Legtöbbször pedig csak azért, mert rajta kívül álló okokból, csak áprilisban tudott hazavergődni ezer veszélyen és bajon át. Rá kell, hogy fizessen tehát azért, amiért önhibáján kívül fogságba került. Nem lehet csodálkozni, hogy ha egy zászlós, vagy hadnagy nem tud a fizetéséből megélni és nem szabad meglepődni, ha úgy keres magának jövedelmet, ahogy tud.

Ha mindenkivel szemben, ezekkel a sokat szenvedett, sokat kínlódott emberekkel szemben nem szabad szökmárkuaknak lenni. Sem nekünk, sem pedig az államnak. Böközien kell kárpótolni őket azért a sok-sok sebért és szenvedésért, amelyet a fogságban végig kellett szenvedniök és nem szabad őket még anvagi gondok elé is állítani. Egy rendelettel jóvá lehet tenni még mindent és jóvá is kell tenni, nem akkor, amikor már talán egyeseknél késő lesz. Mert a portepé becsülete a háboruban épp oly kényes, mint a milyen a békében volt. Talán még kényesebb is.

ANYARI IDÉNY BEALTAVAL tisztelettel kérjük előfizetőinket, hogy a lakcímlüket, a hova a lap küldését kívánják, a pontos küldés szempontjából — a legutolsó tartózkodási hely megjelölése mellett a kiadóhivatallal közöljék.

TÍREK.

Beszüntették a légi postát.

— Wekerle Sándor nyilatkozata. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: A vasárnapi repülőszerecséltenség szöbakerült a képviselőház pénzügyi bizottságában is. Bródy Ernő képviselő tette szóvá napirend előtti felhívásában az esetet.

— Mint a haladás híve, — ugymond — örömmel üdvözölte ezt az újítást, de miután most egy héten belül két ízben történt szerencsétlenség, semmi szükség sincsen arra, hogy a nem háborus célokért felállított intézmény továbbra is szedje áldozatait és a magyar vért az uton is csapolja. Akár a gépnek a szerkezetében van a hiba, akár más körülmények ben, minden esetre szigorú vizsgálatot kér ez ügyben és kéri a kormányt, hogy a vizsgálat eredményéhez képest ezt a légi járatot szüntesse be.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Intézkedett abban az irányban, hogy a szerencsétlenség oka tekintetében a legszigorúbb szakszerű vizsgálat induljon meg. Ha a kormány arról győződik meg, hogy a légiposta sima lebonyolítása tekintetében technikai akadályok vannak, a kormány nem fog késlekedni a légipostát egyszerűen beszüntetni. (Élénk helyeslés.)

A szerencsétlenség áldozatainak temetése iránt intézkedés még nem történt. A vizsgálat, mely a szerencsétlenség okának végleges megállapítására van hivatva, értesülésünk szerint még folyamatban van.

Bécsből telefonálja tudósítónk: A posta és távirat igazgatósága közlése szerint a Bécs—Budapest közötti légi posta közlekedést holnaptól kezdve a legközelebbi intézkedésig beszüntetik.

— Helfferich — moszkvai ügyvivő. Berlinből jelentik: Helfferich volt külügyi államtitkár Németország moszkvai diplomáciai ügyvi vezetőjévé nevezték ki.

— A cári család kolostorban. Stockholm-ból jelentik: A cár meggyilkolása után családjának tagjait Werchoturie kolostorba szállították.

— Kinevezés. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a földművelésügyi miniszter a vizsgai műszaki tisztviselői személyzet létszámában Hann Alajos kir. főmérnököt, az aradi folyam mérnöki hivatal nagyképzettségű, kiváló vezetőjét kir. műszaki tanácsossá nevezte ki.

— Ügyvédjelöltek a törvényszéken. Budapestről telefonálja tudósítónk: Az ügyvédjelöltek tisztelegtek ma Tóry Gusztáv igazságügy-miniszternél, akitől helyzetük megjavítását kérték. A miniszter igen szívélyesen fogadta és megígérte, hogy a törvényszékekhez fogják őket kinevezni munkaerőül.

— Kepes Ármán szervezési fogságában. Ezen a címen az Aradi Közlöny mai száma hosszú cikket közölt, amelyben Kepes Ármán népfelkelő főhadnagy, az aradi női felsőkereskedelmi iskola igazgatója, aki mint csererokkant most érkezett haza Olaszországból, megfázó erővel mondogta el szerb hadifogsága borzalmas szenvedéseit. A cikk Kepes igazgató szerbiai fogságának szomorú napjait mondotta el és most következett volna az olasz hadifogságról szóló közlés, amelyet a közönség érthető kíváncsisággal várt. A közlést azonban rajtuk kívül álló okokból egyelőre nem folytathatjuk. Kepes igazgatót a mai napon felsőbb parancs elszólította Aradról s így érdekes mondanivalóját nem közölhette. Kepes igazgató ma Karánsebesen állomásozó pöttestéhez utazott, ahol jelentkeznie kell. Néhány napig távol lesz Aradról és mihelyi hivatalos ügyei elintézésére áll a közönségnek, amely érdeklődéssel olvasta szerb hadifogságáról szóló közlést.

— Házasság. Besenyői Csátáry Sárkát f. hó 20-án vezette oltárhoz Temesváron a József-városi róm. kath. templomban Pucher Zoltán tüzér önkéntes. Az esketést Láng Dávid kanonok végezte. Tanúk voltak Korparic Antal alezredes és Szávay Zoltán dr. bankigazgató.

— Az aradi újságírók park és Maros ünnepélye. Az aradi újságírók augusztus 4-én, vasárnap nagyszabású parkünnepélyt rendeznek a Baross-parkban. A rendezőség nagy előkészületeket tesz, hogy a város közönségét egy eddig még nem ismert óriási aránya mulatságban részesítse, amely bizonyára feledhetetlen lesz mindazok részére, akik résztvesznek benne. Az érdekes attrakciók egész sora fogja szórakoztatni a közönséget. Lesz nyílt színpad és mutatványos sátrak. A béke idejének feledhetetlen emlékei, szivar, cigaretta, kávé, bor, sör, zsemle, sósperec, kifli, virsli, pezső nagy mennyiségben kerülnek terítékre. A zenét a 33-ik gyalogezred zenekara, továbbá az összes aradi elsőrangú cigányzenekarok fogják szolgáltatni. Este 9 órakor kerül a sor az ünnepély legkiemelkedőbb pontjára a Maros-ünnepélyre, amely alkalommal a közönségnek érdekes látványosságban lesz alkalma gyönyörködni.

— Ipari munkások lisztadagjai. A m. kir. közlekedési miniszteriumnak az 1918—19. gazdasági év házi és gazdasági szükséglete mérvének megállapítása tárgyában kiadott 2650—1918. M. E. számú rendelete 1. §-ának 3 bekezdésében nyert felhatalmazás alapján a nehéz testi munkát végző ipari munkások által igénybe vehető liszt mennyiséget a következőképpen állapította meg: I. Nehéz testi munkások. 1. A tárnában dolgozó bányamunkás napi 550 gr. azaz havi 16.5 kg. 2. Mozdonyvezető és fűtő 500 gr. azaz havi 15 kg. 3. Külszínen dolgozó bányász és kohó munkás napi 400 gr. azaz havi 12 kg. 4. Éjjeli üzemben rendszeresen alkalmazott munkás napi 400 gr. azaz havi 12 kg. 5. Minden nehéz testi munkás, beleértve az erdőkitermelési üzemben alkalmazott munkásokat is, napi 350 gr. azaz havi 10.5 kg. Éjjeli üzemben rendszeresen alkalmazott munkásnak tekintendő az, akinek munkaidejéből a nagyobbik rész, de legalább is hat óra a napnak az este hat órától reggel hat óráig terjedő szakába esik. A váltakozva nappali és éjjeli beosztás mellett dolgozó munkás rendszeresen éjjeli üzemben alkalmazott munkásnak tekinthető, ha legalább ugyanannyi munkanapot tölt ilyen beosztásban, mint napaliban. II. Könnyű munkások. A könnyű munkások és családtagok által igénybevehető lisztadag fejenként és naponként 240 gr.-ban állapított meg a m. kir. miniszterium 2650—1918. M. E. számú rendeletével. Ezen elhatározás folyamánként a törvényhatóság rendelkezésére adott lisztkészletből a törvényhatóság területén lévő munkások és családtagjai részére a fentiekben megállapított lisztadag szolgáltatandó ki. Ha a jelen rendelet értelmében megállapított ipari munkás a m. kir. miniszterium 2490—1918. M. E. számú rendeletének 10. §-a alapján a K. minta szerint kiállított vásárlási igazolványt kiváltotta és szükségletét a Hadi Termény r.-t.-nél folyó évi szeptember hó 30-ig beszerezte, a jelen rendelet értelmében az őt megillető többlet a törvényhatóság lisztkontingenséből részére kiszolgáltató. Azokban a városokban községekben, ahol a jegyrendszer van életbe léptetve, köteles a hatóság a jelen rendeletnek megfelelően póttjegyeket kibocsájtani és azt a jogosultnak rendelkezésére bocsájtani. A városi tanács.

— A gyári munkások helyzetének javítása. Bécsből telefonálja tudósítónk: Az osztrák képviselőház szociál bizottsága mai ülésén elhatározta, hogy javaslatot terjeszt a képviselőház elé, amely szerint a jövőben a gyári munkások szombatán összesen csak öt órát dolgozhatnak.

— Orvosválasztás Kovászában. Kovászi községben az elhalálozás folytán megüresedett orvosi állás a napokban töltetett be. A választást Hantón Jenő járási főszolgabíró vezette, egyhangulag Küllner György drt. választotta meg.

— Testnevelő kurzusok. A vallás- és közoktatásügyi miniszter rendeletéből a néptanítók részére július 28-án testnevelő kurzusok nyílnak meg, amelyek augusztus 24-én érnek véget. Tíz kerületbe osztották be az országot. Az aradi kerületet Kemtykó Lajos budapesti tornatanár, a temesvári kerületet pedig Kócza Géza, az aradi állami főreáliskola tornatanára vezeti.

— Az új vagyonátruházási törvény. A hivatalos lap mai száma hozza az új vagyonátruházási törvényt, melyből kivonatoltuk a következőket: Az öröklési illeték gyermekek nél, házastársaknál és szülőknél 2 és fél %-kal kezdődik és progresszíve emelkedik az örökség nagyságához mérten. Százezer koronánál az illeték 4 és fél %. Egy milliónál 5%. Tíz milliónál 7%. Oldalági öröklésnél a legkisebb kulcs 6%, a legmagasabb 26%. Az ajándékozási illeték gyermekek nél, házastársaknál és szülőknél 1—5%-ig. Oldalagon 1—17%-ig. Ingatlanok az öröklés és ajándékozás esetén kifizető átruházás esetén, tehát vételnél, az illeték kulcsa 5%. Az új törvény ez évi augusztus 1-én lép életbe.

— A telekértékelő bizottság. A telekértékelő bizottság Varjassy Lajos polgármester elnöklésével ma délután folytatta tanácskozását, amely iránt a szokottnál nagyobb érdeklődés nyilvánult meg. Ma a következő utcák telkeinek értékét állapították meg és pedig Atzél Péter-utca 160—450 korona, Zrinvi-utca 80—200 korona, Forray-utca 100—180 korona, Hasszinger-utca 70—140 korona, Szabadság-tér 110—300 korona, Vörösmarthy-utca 160—300 korona, Hunyadi-utca 70—200 korona, Asztalos Sándor-utca 100—200 korona, Szent Pál-utca 45—120 korona, Árpád-tér 50—130 korona, Chorin Áron-utca 80 korona, Boczkó-utca 65—120 korona, Zoltán-utca 50—80 korona, Simonyi-utca 80—160 korona, Eötvös-utca 60—200 korona, Csernovics Péter-utca 30—80 korona, Háromveréb-utca 30—60 korona, Hal-tér 40—120 korona, Játár-utca 30—45 korona, Szarvas-utca 35—50 korona, Damjanich-utca 35—60 korona. A mai értékelésnél néhány érdekesebb eset is volt. A Bohus-palota négyoszögölenek értékét a bizottság 400 koronáról 300 koronára szállította le. A Szabadság-tér legdrágább háztelke a Hunyadi-palotáé. Az előző 400 koronát javasolt a bizottság azonban 300 koronát állapított meg. A Szabadság-téri telektulajdonosokkal szemben különben nagylelkű volt a bizottság. Így Goldschmidt Sándor telkének értékét négyoszögölenként 250-ről 150 koronára, Reisinger Ferenc dr.-ét 250-ről 170 koronára, Van nay Gusztávné telkének értékét 250-ről 140 koronára szállította le. Már az Aradi Első Takarékpénztárral szemben nem volt nagylelkű a bizottság, mert a bank-épület telkének értékét 400 koronáról 450 koronára emelte. A Vörösmarthy-utca legdrágább telke Kutányi Ferencé, 300 korona értékben négyoszögölenként. Darányi János vármegyei főjegyző telkének értékét leszállították 250 koronáról 180 koronára. Az Asztalos Sándor-utca háztulajdonosai is kegyelmet nyertek. Ring Lajos telkének értékét 200-ról 150 koronára, Klein József és társai telkének értékét 200-ról 120 koronára szállították le. Keppich Jakab dr. telkének értéke megmaradt a javasolt 200 koronán. A Hunyadi-utcában Stern Lipót két emeletes házának telekértékét 200 koronában állapították meg. Julius 24-én szerdán a Holtmaros-sor, Török Gábor-, Edelspacher-, Dezső-, Orczy-, Munkácsy-, Nádor-, Dobó-, Verbóczy-, Hinderburg-, Fábrián László-, Farkas-utcák telkeinek értékelésére kerül a sor.

— Élelmiszerelhalmozó menekültek. Petkovics Béla rendőrfelügyelőhöz ma feljelentés érkezett hogy Feldmann Sándor és Heisler Jakab galíciai menekültek lakásán, a Csernovics Péter-utca 23. számú házban nagy mennyiségű élelmiszer van felhalmozva. A felügyelő Böszörményi András rendőrmesterrel megjelent a két menekült lakásán, ahol, bár hatóságai ellátásban részesülnek, 4 zsák lisztet talált, 15 láda málna szörpöt, amelyek mindegyikében 25 literes szörp volt, továbbá 48 kilogramm talpbőrt, 5 katona zsákot, 2 sátorlapot, 1 pár katona bakkancsot. Mivel megbizonyult, hogy meg nem engedett módon jutottak ezen tárgyakhoz, Petkovics rendőrfelügyelő elkobozta azokat. Ezen pedig megindult az eljárás ellenük árufelhalmozásért és mert kettős ellátásban részesültek.

— Főnyitáratat megjelölés vesz Kerpel. — Agyonlőtt katonaszökevény. Budapestről telefonálja tudósítónk: A hadosztálybírósnál működő statáriális bíróság Quin Omer szökevény népfelkelőt agyonlövésre ítélte. Az ítéletet Zomborban e hó 17-én végrehajtották.

— **Iskolai ösztöndíjak hadiárvaik részére.** Az Országos Hadigondozó Hivatal a m. kir. honvédelmi miniszter 2000—M. E. sz. 1917. évi rendelete alapján hadiárvaik és hadirokkantak gyermekei részére adományozandó 1918—19. iskolaévre szóló ösztöndíjakról (pénzadományokról) pályázati hirdetményt bocsátott ki, melyre nézve a cs. és kir. térparancsnokság Arad-vár nyújt bővebb felvilágosítást.

— **Véres verekedés.** Ma éjjel egy óra után két társaság, melyeknek mindenik tagja ittas volt, véres verekedést rendezett az Árpád-téren. **Rozmanith Géza** butoraktáros és öccse, **Rozmanith Lajos** 2. honvédegyalozzredbeli közember együtt mentek hazafelé. Az Árpád-téren szembe találkoztak **Dörner György** 7. tüzérezredbeli tüzemesterrel és ennek társaságában levő **Svoboda Miklós** szintén ebbe a tüzérezredbe tartozó irányítóval. A két társaság valamin összeszólalkozott és a vita hevében Svobodát megsértették, amire ez elkezdett verekedni. Dörner barátja segítségére sietett és szét akarta az ellenfeleket választani. Amint az egyiket megfogta, hogy elrántsa, hátulról egy hatalmas arculütést kapott. Ez teljesen kihozta sodrából, bicskát rántott és elkezdett önmaga körül szurkálni. Kit és hogyan szurta meg, erre nem emlékszik, mert ittas volt. A szemtanúk amikor látták, hogy a két Rozmanith testvér erősen vérzik, elszaladtak a közelben lakó **Keppich Jakab** dr.-ért, aki a sérülteket a helyszínen bekötözte és intézkedett, hogy beszállítsák a zsidó iskolai kórházba. A rendőrség részéről **Rátky Béla** ügyveleves rendőriogalmazó és **Prohászka László** dr. ügyveleves főorvos és **Balázs** detektív jelentek meg a helyszínen. Azonban már csak a tanukat tudták kihallgatni, mert a tettesek időközben eltűntek. A tüzemestert és barátját **Gál** katonai detektív fogta el rögtön tettük elkövetése után. **Gál** detektív éjjel után tért haza Kossuth-utcai lakására. Lefekvés előtt kinyitott az ablakon és látta, amint két tűzér jön, lihegve és kimerülve. Észrevette, hogy mindketten véresek, megállította őket, behívta a lakásba és igazoltatta és azután előállította őket a katonai rendőrségen. **Rátky Béla** fogalmazó ma délelőtt a kórházban kiakarta hallgatni a két sérültet, azonban operáció közben lévén, a kihallgatást nem lehetett megtartani. **Rozmanith Lajos** a hátán és arcán, **Rozmanith Géza** pedig a bal veséje táján szenvedett súlyos, de nem életveszélyes sérüléseket.

— **A falusiak cipője.** Az Aradi Közlöny megírta, hogy **Münz** Márton beadvánnyal fordult **Mály Ferenc** dr. miniszteri tanácsoshoz, amelyben rámutatott arra, hogy a vásárokon áruló és vidékre is dolgozó iparosok, de különösen csizmadiák, az új cipőrendelet következtében teljesen megvannak bénítva. Javasolja tehát, hogy a vidéken lakók, akik eddig is a városban dolgoztak, a főszolgabíró utalvány alapján a városi cipőhivatalban utalványt kaphassanak, hogy ezáltal módjukban lehessen a régi, a megszokott helyen beszerezni cipőszükségletüket. Beadványára a válasz már meg is jött. **Mály Ferenc** dr. miniszteri tanácsos értesíti az iparkamarát, hogy ennek a kérdésnek megoldása igen egyszerű úgy, hogy ha a vármegyének jutó bírkontingens egy részét a vármegye hatósága feldolgozás végett kiadja a városi iparosoknak, azonban a városi iparosok ezen bírből készült cipőket csakis a vármegye törvényhatóságának utalványai alapján adhatják el. Így tehát meg van oldva, ha mindjárt egyoldalulag is, a kérdés. Mert a rendelet most már módot nyújt a vármegyében lakó ügyvédnek, lelkésznek, orvosnak, jegyzőnek, hogy ismét a régi cipészénél csináltassa meg cipőjét. De ez legfeljebb a rendeletről csinálhatja meg. Mert a cipőre való bőr, már sokkal kevesebb van, mint rendelet.

— **Gondoskodás az árvákról.** A szociális csoport árvaügyi alosztálya ma délután **Hoffmann** Adolf elnöklésével ülést tartott, amelyen az elnök meleg szavakkal üdvözölte a csoport tagját, özv. **Goldschmidt** Miksánét. Ezután **Balázs** Ferenc árvaházi igazgató terjesztette elő nagy szakértelemmel és az ügy iránti szeretettel megtervezett terjedelmes elaborátumát, amelyben azt javasolta, hogy a város a becsérték szerint vegye át az árvaházat, ahol a leánygimnáziumot helyezhetné el és a becsérték erejéig a háború után megieelő új

Idegesség a lizsthivatalban.

(Nem váltották be a 8. számú szelvényt.)

Ma délután az Aradi Közlöny szerkesztőségében több asszony jelent meg és felmutatva lizst jegyüket, lizstet kértek tőlünk. Felvilágosítottuk a zasszonyokat, hogy tévedésről van szó, mert a lizsthivatal nem nálunk van, hanem a kulturpalotában. A válasz a következőképpen hangzott:

— Mi voltunk a lizsthivatalban és ott azt mondták, hogy menjünk az Aradi Közlönyhöz, adjanak ott nekünk lizstet. Mi most önöktől kérjük a múlt heti lizstünket.

Utána jártunk a dolognak, mert azt hittük, hogy tréfáról van szó. Kiderült azonban, hogy nem tréfáról, hanem ideges türelmetlenségből küldték hozzánk a lizstjüket kérő asszonyokat.

A lapok megírták, közöltük mi is, hogy a múlt héten ki nem osztott lizstet ezen a héten fogják kiosztani és az erre a hétre esedékes kompetenciát is kiadják. Ma délelőtt az ellátatlanok megjelentek a hatósági üzletekben, hogy a múlt hétre érvényes 8. számú és az erre a hétre érvényes 9. számú lizstszelvényt bevélták. A kereskedők azonban csak a 9. számú szelvényt váltották be, a 8. számú szelvényt nem és kijelentették, hogy ők csak egy hétre szóló adagokat kaptak, tehát többet nem is adhatnak ki. Hivatkoztak arra is, hogy a közlemezési vállalatnál szigorúan rájuk parancsoltak, hogy a 8. számú szelvényt be ne vélták.

Az ellátatlanok, akik egy teljes hétig lizst nélkül voltak, nem akartak belenyugodni ebbe az elintézésbe, annál kevésbbé, mert maga **Lócs Rezső helyettes polgármester**, a közlemezés intézője jelentette ki a lapok tudósítói előtt, hogy a közönség meg fogja kapni a múlt heti adagját is.

Több asszony felment tehát a közlemezési vállalatnál és panaszt tett, hogy nem adták ki a múlt heti lizstet. Hivatkoztak arra, hogy az Aradi Közlöny megírta, hogy mindenki meg fogja kapni a múlt heti lizstjét is. A közlemezési vállalatnál ezt a választ kapták:

Árvaházat létesítsen annál is inkább, mert az árvák száma gyarapodik s a városnak kötelessége róluk gondoskodni. Az előterjesztést a megjelentek a legnagyobb figyelemmel hallgatták.

— **Telekértékaadó tárgyalás.** Arad sz. kir. város telekértékaadó kivétő bizottságának tárgyalására vonatkozó hirdetményből leíró hiba folytán Bem-, Sina-, Lázár Vilmos-utca, valamint a Tökölly-tér kimaradt. Ez utcák telkei adójának tárgyalási napjánul folyó évi július hó 25-ik napját felöljük meg azzal, hogy a tárgyalás délután 3 órai kezdettel a városi adóhivatal helyiségében (Arad esanádi palota I. 16. ajtó) tartatik meg. A városi tanács.

— **A hábeli hadsereg.** Bernből írják: A Corriere della Sera egyik párisi tudósítója mi nap meglátogatott egy amerikai tábor, melyben Massachusetts állam hadosztálya tanyázott. A tábor — írja a tudósító — a legszebb rend képét mutatta mindenfelé. A sátrak egyformán rendezek, cifrák. A kintinok a harci lelkesítés minden eszközével, — ginnel, brandyval és más speciális amerikai italokkal — voltak ékesek. Ezenkívül a szövetséges nemzetek zászlói ott diszelegtek a falakon, ami nem kis szinsokadalmat produkált. Huszonhárom nemzet trikolórája, keresztje, fölkelő-napja csillagos égboltja, holdja és népes kintinban kvaterkázó Sammi-ek feje fölött, de a színek változatossága semmiség volt ahhoz a hábeli nyelvzavarhoz képest, mely a tágas-sátorban zsvajgott. A katonák négyes-ötös csoportokban mulatoztak. Ugy vettem észre, közös szárnázás vagy nemzetiség hozza őket össze. Kisérőm észrevette, hogy e pillanatban nem a legények egyformán imponáló robusztussága, férfias barna arca és komoly nyugalma köti le figyelmemet, hanem inkább az, hogy minden asztalnál, — pedig volt itt vagy ötven, — más-más nyelvű beszélgetést hallok. Mosolygott és magyarázatul ezt mondotta:

— Ez a divízió csakugyan a legtarkább

— Menjenek az Aradi Közlönyhöz, adja ki az a lizstet, de mi nem adjuk!

Távol áll tőlünk a szándék, hogy a közlemezési vállalatot gáncsolni akarnók. Mi mindenkori a legösszintébb elismeréssel adóztunk a vállalatnak, amely szinte emberfeletti munkával a város közlemezése terén rendet teremtett. De a mai esztől kifolyólag kóstátálni kívánjuk, hogy a vállalatnál már nem az a szellem uralkodik, mint azelőtt. Egyes alkalmazottak tulságosan idegesek és türelmetlenek a közönséggel szemben és a helvett, hogy nyugodtan felvilágosítsanak a hozzájuk fordulókat, olyan nyers feleleteket adnak, mint például ma is. Mi nagyon jól tudjuk, hogy a vállalat alkalmazottai rengeteg munkát végeznek. Ez azonban nem lehet ok arra, hogy éhes emberekkel felületesen, bürokratikus rövidséggel vagy gunyosan tárgyaljanak. Ennyit a vállalatnál uralkodó szellemről.

Most még szóvá kell tennünk a lizstkiosztást. Amikor a múlt héten **Lócs Rezső** helyettes polgármester a hírlapok útján figyelmeztette a közönséget, hogy legyen türellemmel, mert az idegenből kiutalt lizst a szállítási nehézségek miatt késve fog megérkezni, mindenki türelmelemmel várt. A lizst megérkezett, a vállalat vezetője azt is kijelentette, hogy mindenki meg fogja kapni a múlt heti adagját is, a közönség tehát joggal elvárta, hogy a mai szétosztásnál a múlt heti lizstet is megkapja. És e helyett mi történt? A közönség csak az e heti adagját kapta meg, míg az őt joggal megillető múlt heti lizst a vállalat raktárában maradt. Nem ismerjük ennek az intézkedésnek indító okait, de furcsának tartjuk, hogy a közlemezési vállalat az ellátatlanok rovására takarékoskodik. A kiutalt lizstet, az elmúlt hetit is utóvégre ki kell adni, miért nem adják ki tehát most, miért nem juttatják lizsthez a közönséget, amely egy hétig sem lizstet, sem burgonyát nem kapott. Csak nem sajnálják a vállalatnál, ha az aradi polgárok legalább ezen a héten jól-laknak?!

nemzetiségű. Az angolszászokon kívül vannak itt irek, franciák, görögök, portugálok, németek, dánok, spanyolok, magyarok (?), csehek, románok és szerbek is. Valamennyien tudnak persze angolul, ami a vezényletet lehetővé teszi és ami hihetőleg fölmenti őket a hábeli toronyépítők bibliai tragikomikus sorsától . . .

— **Kerenszki, a szlnész.** Genéből írják: A francia szocialista párt vezetősége a minap nagy bankettet rendezett vendégei, Kerenszki és Branting tiszteletére. Ezen a banketten a roueni pulyka után természetesen szónoklatok is estek. Branting borgognei borral telt poharát a vitéz francia testvérekre üritette, Thomas pedig, a volt municions miniszter, ezekkel a szavakkal fejezte be beszédét:

— Az Internacionale most határozzon. Tudják meg a világ szocialistái, mi kell előbb: a béke, vagy az igazság?

Most Kerenszki került volna a sor, de ő pohár nélkül, végtelenül tragikus arccal állott föl és így szólt:

— Abban az órában, melyben a távoll Oroszország fiai, akik szocialistáknak vallják magukat, fegyverrel pusztítják az orosz demokráciát és munkásvérrel szennyezik be a kezüket, nem tudok szónoklatot mondani. (Ez Leninékre vonatkozott.)

„Szilárd meggyőződés, hogy ha az orosz nép elbukik, az Internacionale és a nemzetközi demokrácia ügye is elbukott. Nem üritek most poharat, mert azt hiszem, teli volna testvéreim vérével . . .”

Ezzel leült. A bankett szemtanui azt mondták, hogy ez a pathetikus játék sokakra hatott. Mások azonban fölkeltek és otthagyták a bankettet ezzel a szemforgató színészszel együtt.

Oppe Péter egy csendőr titokzatos eltűnéséről.

(Gyilkos cigányok az ujaradi országúton)

Az ujaradi csendőrség egyik beosztott népfelkelő örvezetője, Szalay Lajos pénteken titokzatos körülmények között eltűnt és még a mai napig sem került elő. A csendőrség a legnagyobb apparátussal fogott a nyomozáshoz, mert minden jeltől arra lehet következtetni, hogy a szerencsétlen örvezetőt kóbor cigányok tették el láb alól.

Pénteken reggel jelentették az ujaradi csendőrségnek, hogy Németség felé kocsival cigányok mennek, akiknél három lopott ló van. A csendőrségtől Szalay Lajos ment a cigányok után. Ujarad határában Oppe Péter tüzér zászlós autójával utóért a gyalog menő csendőrt. Ez megállította az autót, jelentkezett Oppe előtt, megmondotta, hogy cigányokat üldöz és kérte, hogy vegye fel az autójára és mivel úgy is egy irányban mennek, gyorsabb tempóban haladjanak, hogy a cigányokat utóérjék. Az Aradi Közlöny munkatársa felkereste Oppe zászlóst, aki a következőket mondotta:

— Pénteken reggel negyed hét tájban Ujarad határában egy népfelkelő csendőrörvezető kóborozott fel az autóra, amelyre mentünk. Jelentette, hogy cigányokat üldöz, akik lovakat loptak. Németség déli kijáratánál utól is értünk egy kocsit, amelyen két cigány ült. A kocsihoz volt három ló kötve. Az autóval elébe kerülünk a kocsinak és felszólítottuk a megállásra. A kocsi megállt és ekkor láttuk, hogy a kocsiiban fehér paraszt bundával letakarva egy hatalmas termetű cigány volt elrejtőzve. Két cigány a bakon ült. A csendőr leszállította a kocsirol, megmotozta őket, kereste a lovak lárlát, azonban a cigányok nem tudták előmutatni. Ekkor elővett egy szíjjat, mert bizony nem volt nála, azzal összekötözte a hatalmas termetű cigány kezét. Addig én tartottam a fegyvert, rácélozva a cigányokra az autóból. Mikor a kezét az egyiknek összekötöztük felült a kocsi, a kocsiival megfordult, tisztelget és a másik két cigánnyal egy

sorba állva elindultak Ujarad felé. Nekem önkéntelenül feltűnt a csendőr reszkető keze, a mikor a szíjjal a cigányt megkötözte. Arra gondoltam, hogy mily könnyen eltehetik ezt most láb alól, mert hiszen hármán vannak egy ellen. A félelem szinte elsápasztotta az arcát és úgy állt ott a kocsi mellett — még most is látom — mint egy élőhalott. Ez az ember érezte a halálát. Én oda is szóltam a velem levő Kri-sán dr.-nak, hogy ne kísérik-e el Ujaradig. Azonban sietős lévén utunk, ezt a tervet eljuttattuk. Nemsokára azután visszafordultunk, mintegy rossz sejttelemtől üzve. A sáros úton látszott a frissen vágott kerék nyom, amely ki vezettet Németség északi kijáratára, ahol azonban visszafordult és délnyugati irányban a németség szőlők mellett haladt tovább. Meglehetett állapítani, hogy a kocsi itt már vágásban ment. A szerencsétlen csendőr még Németség felült a kocsi, és úgy mentek tovább. Egyes tanúk vallomása szerint a kocsi, ami kor a szőlők mellett hajtottak, a csendőr a bakon feküdt, rajta ült a két cigány és a harmadik, a nagy, hatalmas erejű, teljes erejével ütötte a fejt. A gyilkosságot valószínűleg úgy követték el, hogy a nagy cigány érezvén kezén tágulni a szíjjat, felszabadította a köteléktől és a bakon ülő csendőrré vetette magát hátulról. Leteperte, vele levő társai ráültek, míg a harmadik agyonverte. A hullát bizonyára, vagy egy kutba dobták, vagy elföldelték.

Pontosan emlékszem a személyleírásukra. A nagy cigány 25—30 év körüli fekete, álmos szemű, kis fekete bajuszu fiatalember, arca kerek egész termete jól táplált. A másik kettő alacsony termetű, körülbelül 160 centiméter magas, fekete, körülbelül 20 év körüli fiatal emberek. Az egyik jobb lábán béna volt és térdétől kezdve járás közben húzta. Mindnyájan elég jó fekete ruhában és puha kalapban voltak. A sánta kivételével csizmában voltak. A csendőrök megindították a legszeleesebb körü nyomozást a tettesek elfogatására és a szerencsétlen csendőr hullájának feltalálása érdekében.

Kétszázézer korona kereset egy perc alatt.

(A borkonjunktúra aranykorából.)

Az „aranykorszak“ mindössze két hete múlt. Fényi spácium választja el a múltól azt az időt, mikor aranyeső esett a kánikulai szárazság ellenére. Egy történetíró egyszerűen elájulna, ha azt tennék kötelességévé, hogy írjon meg tárgyilagosan sine ira et studio cseményeket, jellemző történetecskéket ebből az alig két hete múlt múltból. A historikus feltenné a tudós pápaszemét és miután a „történelmi perspektívát“ felfedeznie, mert az orra hegye még odaér a multhoz, megtagadná a lehetőségét annak, hogy valamin, ami pedig okvetlen a történelmi könyvbe kívánczik, címmondjon. Nem tudná „beállítani“, mondaná a tudós nagy képpel és képtelenséggel. Már pedig ezt meg kell írni ma, mert nem várhatunk vele száz esztendeig, annyira históriás.

Hogyan lenne, amikor okolni fog rajta a gyermek, miként lehet egy perc alatt, munka nélkül egy szóval kétszázézer koronát keresni. Kétszázézeret a már megszerzett milliók mellé. Csak úgy reggelire, így vagy úgy leveles és hus közt, ahogy mondani szokták. „Zwischen Suppe und Fleisch!“ Ja!

Hát úgy lehet, hogy az embernek valaki bebotlik a házába, vagy megtelefonálja, mondjuk megsürgvnyzi, hogy Versecen van négyezer hektoliter bor. Majd elfelejtették megmondani, hogy az illető, akihez így valaki bebotlik, ez az utóbbi esztendőben ugrásszerűen jutott bele a bor révén a hadimilliónosok vagy röviden „hadimillió“ díszes táborába. Itt Aradon. Azelőtt is alkoholban dolgozott, de nem borban. Palackos áruban. Azon nem keresett egy milliót vagy még kevesebbet. Hát ezek az urnak tesztek ajánlatot négyezer hektoliter verseci borra. A bor egy paraszt pincéjében fekszik ugyan, de a tulajdonos mégis tíz koronát

kér literjéért, noha akkor, mondjuk négy vagy öt heto lehetett, kilenc koronás árat már Himáljának, Csiborasszonak tartottak.

Az aradi ur nagy szemeket mereszt az ügynökre, részint azért, mert hirtelen számításal találta, hogy a négyezer hektoliter megvételéhez négy millió korona kellene, annyi azonban még sem volt a kislajbi zsebben, másrészt pedig azért, mert a tíz koronás ár — a Tabak Majer még nem járt akkor Aradon, — a végül feteje volt.

Az aradi ur, aki mai megkötözte a nagy, keresetek édes ízét, szeretett volna becharapni ebbe az ürlébe. Most történelmi bűsséggel fentebb megállapítottuk, négy millió nem volt kéznél, ezért arra határozta el magát, hogy egyelőre időben diszkontálja ezt a csekély összeget. Akinek van ideje, van pénze, gondolja magában és így szólt telefonált, telegrafált az ügynöknek:

— Szerezzen nyolc napos opciót arra a négy ezer hektóra, akkor lehet róla beszélni, de csak kilenc koraért.

Az ügynök szerzett nyolc napos opciót. Közben kezdett a világ egy kicsé felvidulni. Eljött Aradra Tabak Majer a tíz milliójával és így kergette fel az árat, hogy direkt légi postát rendeztek be a kedvéért. Csak ezzel a modern alkalmazással lehetett a borárak közelébe férni. A verseci bor azonban nem hegyaljai. A verseci megmaradt a kilenc koronánál és már az opciós nyolc naphól is letelt öt, eggyel több, mint a fele.

Persze Tabak feltűnése bizsergésbe hozta az aradiak véréit, szerették volna neki eladni. Különösen egy rendkívül ambiciózus fiatal borkereskedő, aki nem is olyan régen lakik itt, de már annyit szerzett, hogy öslakónak is beillik, bukott a Tabakra és szeretett volna neki minél több bort eladni. Hajszolta is az árut. Sehol sem volt kapható egy hektoliter effektív bor, mert Tabak már mindent összevásárolt.

Az ambiciózus, fiatal kereskedő valahogy megtudta, hogy idősebb kollégája, a hadimillió egy

opciós levél boldog tulajdonosa. Beállított hozzá.

— Értesíttem, hogy önnek négyezer hektoliter van.

— Nincs.

— De van rá opciója.

— Van.

— Eladja-e?

— Gondoskodom!

— Két percig.

— Egy percig.

— Mi az ára?

— Kétszázézer korona.

— Tessék, itt a kétszázézer korona, szölt a fiatal, ambiciózus kereskedő válasza és már le is olvasta a rengeteg összeg pénzt. Egy arcizma se rándult meg egyiknek se. A fiatal hidegen fizetett, az öregebb hidegen zsebre tette a pénzt. Azaz pardon, örömet elárulta, mert ezer koronát adott az iroda kisasszonyának.

Az opciós levél boldog tulajdonosa sietett, hogy felkeresse Tabak Majert. Az éppen egy órával előbb utazott el Aradról. A négyezer hektoliter verseci bor még kapható.

Károly király apokrif levele a román királyhoz.

(„Egyesülők kell a királyoknak az anarchia ellen.”)

Bécsből telefonálja tudósítónk: Prágai jelentések szerint a Newyorkban megjelenő Evening Post közli Károly királynak Ferdinánd román királyhoz írt levelét, amelyet ez év február második felében küldött el neki és Romániának békeajánlatot tett. A levél az Associatet Presse jassyi képviselője révén, valakinek bizalmával való visszaélés folytán vált ismertetessék.

Állítólag Károly király Ferdinánd királyt szívélyes szavakkal figyelmezteti a levélben azokra a nagy veszedelmekre, amelyek kelet felől tornyosulnak és

o szociálista mozgalmak képeben lenyegyetnek minden monarchiát.

Károly király ecsetelte azt a veszedelmet, amelyet a bolsevik forradalomnak a keleti határon át való terjedése Ausztria-Magyarország részére jelent és ugyanolyan veszedelemmel nyegyeti a román királyi házat is. Károly király amellet száll sikra, hogy Ferdinánd román király vele, éppen úgy, mint más uralkodó egyesüljön az anarchia elleni harcra. Károly király állítólag megígérte, hogy ha Ferdinánd király elhagyja mostani szövetségeseit, a monarchia és Németország segíteni fogja trónja megvédésében.

A magyar király állítólagos levelét így végzi:

Most olyan idő van, amikor a királyoknak össze kell fogniok.

Ez az állítólagos, most már megállapított öfelségének Ferdinánd királyhoz intézett, de a valóságban nem létező levele, teljesen helytelen. A levélkés a következő:

— Öfelsége ez év februárjában Czernin gróf külügyminiszternek a szövetségeseivel egyetértőleg tett javaslatára egy osztrak-magyar törzstisztet megbízott azzal, hogy a román királyhoz szóbeli közlést juttasson el. Abban az időben a központi hatalmak már megkötötték volt a fegyverszünetet Romániával, az ukrán békeszerződés alapvonalai már meg voltak állapítva és Oroszországgal való béketárgyalások teljes folyamatban voltak. A kiküldött megbízásának eleget tett olyképp, hogy öfelségének Ferdinánd román király részére tett közléseit továbbítás céljából közölte egy román tiszttel, aki a román király személyes bizalmát élvezte. Ezek, a két beszélgetés során

tett közlések, melyekből az Associated Press tudósítója Öfelségének Ferdinánd királyhoz intézett levelét konstruálta, a következőket tartalmazza:

Abban az esetben, ha Románia királya béke elérése céljából a szövetségesekhez fordulna, nem kell tartania a visszautasítást. Az országa által elért feltételek tisztességesek lennének és Románia nélkül, hogy kötelező magát az ezidő szerinti szövetséges elhárításban való részvételre, megengedést követhet az anarchia veszedelme elleni harcra. Egy ilyen esetleges egyezményből azonban nem származ-

hatna a szövetséges hatalmakra az a köteletség, hogy Magyarország Oroszország ellen harcoljon leggyorsabb segítséget nyújtson, mert a szövetség a szovjet-kormányral már nincs hadi állapotban. Ami Románia területi kérdését illeti, a kikötött osztrák-magyar tiszti megjegyzette, hogy ebben a kérdésben nem lehet igéreteket tenni, hanem ezt a kérdést a meghatározottak részére kell fenntartani. Ezzel misszióját befejezték jelentette ki. Ismeretes, hogy a román kormány kevéssel ezután a szövetséges hatalmaknak tudtára adta a béketárgyalások megkezdésére vonatkozó óhaját.

Defaitismus és defaitisták.

(Egy jelszó története.)

A magyar képviselőházban interpellációs napokon és az indennitás tárgyalása idején, amikor a külpolitikai helyzetről is szó esik az országgyűlésben, elszokott hangzani ez a szó: *defaitista*. Károlyi Mihály gróftól illették vele legutóbb. De sűrűn találkozunk vele a francia és olasz események kapcsán, mert a francia bíróságok előtt rengeteg sok per folyik „defaitismus” miatt a „defaitisták” ellen. Mit jelentenek e szavak és mi az értelmük?

A háború elején születtek meg ezek a kifejezések, de akkor nem franciákra, hanem Párisban élő bizonyos fajta orosz emigránsokra. Páris, éppen úgy mint Svéc, minden országok forradalmáinak gyülekező helye volt. Az oroszoknak nem volt jó dolguk Párisban, mert az orosz-francia szövetség kedvéért a hivatalos orosz rendőrség szabadon dolgozhatott Párisban a párisi rendőrség támogatása mellett. Ez azonban nem akadályozta meg azt, hogy a cári uralmat szívből gyűlölő oroszok kolóniája egyre jobban nőtt a francia fővárosban. A cári uralom gyűlölete volt ezeknek az embereknek egyetlen politikai programjuk és ő kváltak azok, akik az orosz-japán háború alatt egész nyíltan adták amaz óhajuknak kifejezést, bár elveszlené Oroszország a háborút, mert a győzelem megerősítene a cárizmust, annak minden erőszakosságával, míg a vereség megnyitja egy belső forradalom és a cári iga szétűrése lehetőségének az útját. 1905-ben ez a számítás az orosz vereség és a forradalom ellenére hibásnak bizonyult.

Mikor 1914-ben Oroszország ismét háborúba keveredett, ezek a párisi orosz körök ismét azt az óhaját táplálták, hogy ez a háború adja meg a kegyelmezőést a cárizmusnak és hozza meg Oroszország felszabadítását és pedig az orosz hadsereg letörése útján, mert a katonai győzelem megerősítene a korrupciót, a rendőrséget, a nagyhercegi garázdálkodást, a „justizmordokot” a száműzetéseket tüvő és dédelgető abszolutizmust. A forradalmár oroszok Párisban csakhamar egy kis lapot adtak ki, amely eleinte csak zárt körökben szolgált a céljukat, de gyorsan egyre nagyobb rétegekkel ismertette meg a titkos vágvakat. Eleinte fel sem tűnt, észre sem vették, aztán meg az orosz forradalmárok a francia szocialisták védelme alatt is állottak. Ezek akkor még a kormány támazsai voltak és az orosz forradalmárok közt is voltak többen, akik az akkori időkben Franciaország igaza mellett álltak sikkra. Azonban nem maradhatott sokáig titokban, hogy, habár szűk körre szorított és nyilvánosság kizárásával megjelenő lapocská indult meg, amely ha a sorok közt is, de elég érthetően azt a reményt fejezte ki, hogy Oroszországot leveretés „defait” éri. Egy szép napon arról irtak a francia lapok, hogy a cenzura betiltott egy lapot, amelyet legjobban úgy lehet jellemezni, hogy „feuille defaitista” lap, amely Oroszország „defaite”-ját kívánja.

Ez volt az első értelme és használata ennek a szónak, amely teljesen fedte azt a fogalmat, a melyet kiakart fejezni. A háború alatt azután defaitistáknak kezdtek elnevezni azokat a franciákat, akik a béketárgyalások azonnali megkezdését követelték. Különösen azok használták ezt az elnevezést, akik csak Németország katonai elpusztítása után hajlandók békét kötni. Ezek ugy okoskodnak, hogy Németország letörése nélküli béke Franciaország vereségét jelentené és ez defaitismus. Azzal gyanúsították a defaitistákat, hogy német pénzzel dolgoznak és a defaitista szó értelme bővült. A Bolo pasa és Bonnet Rouge-perben már azokat értették alatta, akik az ellenséggel összeköttetésben állanak. Azonban eltekintve az áruháztól, a defaitismus kifejezést akkor szokták használni, amikor az entente katonai győzelmében kételkedtek, vagy ha a győzelem kivárását Franciaország részére veszedelmesnek és nem kívánatosnak tekintik, szóval a katonai döntés nélküli békekötés híveinek megjelöléséről van szó.

LEGUJABB.

Kezdett reggel 3 órakor.

Uj közoktatási államalkotás.

Budapest. A király Zichy János gróf előterjesztésére Bárczay Ferenc képviselőt vallás- és közoktatásügyi államtitkárrá nevezte ki.

Budapest. A képviselőház pénzügyi bizottságának ülésén Teleszky János kifogásolta, hogy sok utazási enbedélyt adnak a semleges külföldre. Ábrahám Dezső szóvátette a márka és a korona közötti viszonyt. Popovics Sándor pénzügyminiszter megígérte, hogy a márka és a korona közötti viszonyt hamarosan szabályozni fogják. Részletesen nem nyilatkozhatik, mert ebben a kérdésben a tárgyalások még folyamatban vannak.

Budapest. A képviselőház mentelmi bizottsága ma délutáni ülésén tárgyalta Kubinyi Géza, Hencz Károly, Bresesánszky Kálmán és Varga Gábor mentelmi ügyeit. A bizottság Bresesánszky és Varga mentelmi jogának felüggesz-

tését javasolja, a másik két ügyben a vizsgálat kiegészítését rendelte el.

Hága. A belga parlament tagjai, akik tulajdonképpen külföldön tartózkodnak, ülést tartottak, amelyen felszólították a belga kormányt, hogy sürgősen hívja össze a parlamentet, mert a belga parlament az egyedüli a háborút viselő államok parlamentje között, amelyek nem üléseznek.

Kiev. Az ukrán vasutasok sztrájkja változatlanul tovább tart. A sztrájk lefolyása nyugodt és zavargások eddig nem voltak.

Moszkva. Trockij felhívást tett közzé, a melyben felszólítja a katonákat és munkásokat, hogy Szibériát és az Uralt tisztítsák meg az ellenségtől. Megtiltja, hogy katonai intézmények és katonai tisztviselők angol és francia tiszteknek akármilyen segítséget nyújtsanak!

Elűnt turfcsaló.

(Betrány a badeni ügötő versenyen.)

Budapestről telefonálja tudósítónk: A turfbotrány ügyében, amelyben a rendőrség nagy apparátussal folytatja a nyomozást, ma reggelre újabb érdekes fordulat történt. Huszár Lajos sportírlapíró, akinek neve Guttman Béla mellett a leggyakrabban szerepelt a lóversenycsalásban, ma reggelre elűnt a főúrosból. Kálmár Béla rendőrkapitány mára illesztte be a rendőrségre Huszár Lajost kihallgatás végett, azonban az idézést már nem kézbesíthették neki, mert megszökött. A detektívek kutatnak Huszár után, akit sok régi büne is kompromittálja.

Huszár Lajos 1908-ban Szatmáron sikkasztás miatt került bájba. 1913-ban már Budapesten a Gyöngy Lajos-féle bukimeker-irodában követelt el hamisításokat, 1913 augusztusában egy szállodai portás nevére csekket hamisított és a kicsalt pénzzel barátinője társaságában Bécsbe szökött. A párt Bécsben elfogták és Huszár Lajos hat hónapig kénytelen volt a legvisszavonultabb életet élni. A bíróság ugyanis csekkhamisításért hat hónapi börtönre ítélte el. Amikor kiszabadult, Komos Pál, a Magyar Kereskedők Lapjának szerkesztője és istállótulajdonos nevében követelt el csalást a lóversenyen. Huszár iránt a katonai rendőrség is élesen érdeklődik, mert kiderült, hogy az egri honvédezed kötelekéből megszökött. Huszár mint sportírlapíró szerepelt az utóbbi időben.

A rendőrség idézést Guttman Béla Siófokon ma vette át és bizonyos, hogy holnap már megjelenik Budapesten a rendőrségen, hogy Kálmár Béla rendőrkapitány kihallgassa.

A turfcsalással kapcsolatban híre terjedt, hogy több ismert nagy játékos nagy összegekkel előzetesen fogadta meg Guttman Béla Szendrő nevű lovát.

Gróf Csekonics Gyulát, a Lovaregylet elnökét legnapra idézték be a rendőrségre. A gróf déltájban jelent meg Kálmár Béla rendőrkapitány szobájában. Magával hozta a Lovaregylet házi vizsgálatának jegyzőkönyvét, amelyet a rendőrkapitány átvett. Vallomásáról, amely egy óráig tartott, jegyzőkönyvet vettek fel. Csekonics gróf igen tartózkodóan nyilatkozott és az ügy érdeméről alig beszélt.

A budapesti rendőrség megkereste a bécsi Jockey-Club vezetőségét, hogy a Bécsben lefolytatott vizsgálat iratainak másolatát küldjék át. Ma újból folytatják a kihallgatásokat. Délelőtt Kronehmer ékszerészt hallgatták ki.

Bécsből jelentik: A badeni ügötőversenyterén vasárnap délután botrányos eset játszódott le. A versenyprogramban a Gumpoldskirchener díj 2400 méteres futamában elsőnek Hammerer Ferenc Germania nevű lova érkezett be. A ló az első pillanattól kezdve egészen a finisig vezetett és a célkarikánál is elsőnek futott be, de a bíróság mégis diszkvalifikálta. Ez Hammerer Ferencet, a ló tulajdonosát, annyira kihozta sodrából, hogy a közönség előtt becsmerlő kifejezésekre ragadtatta el magát az igazgatóság és a zsűrivel szemben.

A következő futamban, a Südbahn-versenyben, kellett volna futnia újra Hammerer Ferenc Bessie the Great nevű lovanak, fel is huzták már a számokat, ennek a lónak a számát is, de Hammerer, hogy kifejezést adjon az igazgatósággal szemben való felháborodásának, kijelentette, hogy lovát nem engedi futni. Az igazgatóság tagjai háromszor is figyelmeztették a lépés várható következményeire, de Hammerer hajthatatlan maradt. Ez a visszalépés zavart idézett elő a verseny megkezdésénél és így nem maradt más hátra, minthogy a totalizátórnál visszafizették a lóra tett nagy összegeket. A ringben tett tétet a szabályok értelmében nem fizették vissza.

A verseny után az igazgatóság rögtön összeült és Hammerer eljárása miatt a versenypályáról örök időkre kitiltotta, egyben megtiltotta azt is, hogy a Kottinbrunn ménes lovai a versenyekben résztvehessenek. Ugy mondják, hogy Hammerer, aki valamennyi lováért bánatpénzt fizetett, a határozat ellen a döntő bírósági delegációhoz fordul panasszal.

MODERN KABARE.

Közponil Szálloda Salacz-utca. Aradon, 1918. évi július hó 24-én, szerdán Adonaj, héber daljáték a nagy lengyel kórusal.

Hütten menyecske, vig operette. A rendező. Forray Mihály táncos mókája Forray és Rumyval.

Továbbá Major, Vágó, Návay, Margó, Turcsányi, Forray, Radnai, Rany új szölkkel.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Villany-vasaló

elsőrendű minőség, kapható amíg a készlet tart 5133

Pállak L. és Társa

villanyműszerész

Arad, Deák Ferenc-utca 7. sz.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

M. kir. honvéd állomásparancsnokság. 114-1918. hóp. Kt. szám.

HIRDETMÉNY.

A hadseregnek úgy a hadszíntéren, mint a mögöttes országrészben női munkaerőkre van szüksége.

A női munkaerők illetményei: alapfizetés: havi 120-160 korona; hadi pótlék: havi 40 korona; étkezési segély: havi 40 korona; szállássegély: vidékieknek napi 1 korona.

Ezenkívül felévenként. ármegtérítés ellében beszerzési áron egy pár féltalp saroklítottal és évenként ugyan- csak ármegtérítés ellenében, beszerzési áron egy pár cipőre való teljes anyag.

Meg van engedve a női munkaerőknek a tisztai vagy altisztai étkezdékből való étkezés.

Felhívtnak mindazok, akik akár a hadszíntéren, akár a mögöttes országrészben szolgálatot vállalni hajlandók, hogy annak megemlítése mellett hogy milyen munkára képesek (irodai, gazdasági, főzőnői, raktári, ápolói stb.) s hogy a hadszíntéren, vagy a mögöttes országrészben kívánják-e működni, sajátkezűleg írott kérvényeiket a m. kir. honvédállomásparancsnoksághoz Karánsebesen (a csapatkórház épületében) miképp nyújtják be. 5243

Karánsebes, 1918. évi július hó 15. Honvéd állomásparancsnokság.

A világítási rendelet

határozatait a fényhasználat csökkenése nélkül csakis

TUNGSRAM-

161 wattos lámpák a: lehet be'artani. 7467

Használjon 25, 40, 60 watt fogyasztókat.

Tungsramlámpákat.

Az Aradi Közgazdasági Bank R. T.

a „Mercur“ Váltóbank R. T. Budapest és ennek iparvállalatai által alapított alábbi cégünk alatt működésünket megkezdjük.

Foglalkozunk a kereskedelem és mezőgazdaság körébe tartozó mindenmennyiségű áruk vételével és eladásával.

Közvetítjük ingatlanok vételét és eladását. Közvetítünk földhaszonbérleteket.

Vállalkozunk mezőgazdasági és iparvállalatok létesítésére és támogatására.

Ajánlunk azonnali szállításra mégis kötelezettség nélkül:

- Sóhalat és marinírozott heringet hordókban,
- „Eckert“-féle styriai mustárt hordókban és csinos poharakban,
- aussigi kékkövet,
- elsőrendű darabos meszet waggontételekben,
- lópátkót különféle nagyságban,
- keményfa bútortokat viszonteladóknak.

MERCUR

Kereskedelmi és Mezőgazdasági R. T., Arad, Deák-u. 1.

Telefon: 834.

5245

Ópáloson

a vasuti állomás épületben

Hervath Lajos

butorai: ebédlő, hálószoba, zongora, konyhaberendezés, egyéb butor és ágyneműek

Önkéntes árverésen 1918. évi július hó 25-én csütörtökön d. e. 9 órakor eladatni fognak.

Használt ótom megvételre kerestek.

ECETSAV

vegytiszt, 50 fokos, étkezésre alkalmas, kicsinyben és nagyban, tiszta szeszből orjeddéssel készült elsőrendű

ecetszesz

4 és 8 hidrátos minden mennyiségben kapható 3043

Fried Mór

fűszerüzletben Arad, Szabadság-tér 5. sz.

Vidéki megrendelések önköltségen felszámított ballonban vagy kis hordóban 15 klg.-tól előleg és utánvéttel. — Budapest 1918.

96-1918. ügyszám.

ARVERÉSI HIRDETMÉNY.

Kaufmann Jenő máramarosszigeti lakos megkeresésére a késedelmes Feldmann Jakab máramarosszigeti lakos veszélyére és költségére nyilvános árverésen közbenjöttömmel a legtöbbet ígérőnek kikiáltási áron alul is eladták circa (470) Négy százhetven hektoliter 1917. évi termésű (8) Nyolc százalékos Maligand-foku (91) Kilencvenegy hordóban elhelyezett bor a hordóval együtt.

Az árverés helye: Schwarz Jakab lippei kereskedő Lippán levő pincéje. Ideje: (1918.) Ezerkilencszáztizennyolc évi július hó (29) Huszonkilencedik napjának délelőtti tizenegy órája.

A vételár az árveréskor azonnal készpénzben fizetendő. Az árverési szándékozók tartoznak a hektoliterenként (1200) Ezerkétszáz korona kikiáltási ár tíz százalékát bantpénzzel tenni. A vételi illeket vevő vevői

Lippa (1918.) Ezerkilencszáztizennyolc évi július hó (23.) huszonharmadik napján.

Dr. Krenner Zoltán

5246

kir. közjegyző.

Tűzifa

waggontételekben, csakis fogyasztók részére 1300 koronás árban

kapható

ab feladó állomás

az Aradi Kereskedelmi és Áruforgalmi Részvénytársaságnál (Ipar- és Népbank helységében). Telefon 986. 5242

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Arverési hirdetemény.

Alulírott ezennel közhírré teszem, hogy néhai Kozma György mikelakai volt lakos hagyatékához tartozó 3 drb. ló és 1 drb. üsző Lippán 1918. évi július hó 26-án az országos vásáron, nyilvános árverésen általam mint kinevezett zárgondnok által, el fognak adatni azonnali készpénzfizetés mellett. Lippa, 1918. július 22-én

Mikó Lajos,

5234

zárgondnok.

ROSE YORK

Nemközhetséges és kiváló szer sápadt bőlgyeknek hogy arczuk és ajkuk tiszta, piros színét visszavarássolják. — Senki által fel nem ismerhető, teljesen ártalmatlan, minézése állandó. Egy üvegnék ára 3.— korona.

Gyöngyfehér fogakat nyerünk a

Doré fogpaszta

Használatával. Nem habzik! A szájüreget desztilláltja, utólag igen kellemes. Ara 1 korona.

Hajós Árpád

gyógyszertárban Arad, Andrassy-ut 22. szám.

Poloskák irtására

Phenolsav'

1 üveg ára 3 korona.

Legjobb tápszer

gyermekeknek és felnőtteknek egyaránt a

Makk-kávé

darálva, pörköelve 1/4 kgros csomag 6 korona.

Sápkéres leányok, vérszegény asszonyok, páratlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikört.

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség eseteiben. Ara 7, literes üvegnék utasítással 8 kor.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo“ folyadék és „Peppo“ hintőpor segítségével.

Szárít!! Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással ... 1.50 korona. Peppo hintőpor ... 1.50 korona.

Hajós Árpád

gyógyszertárban Arad, Andrassy-tér 22. szám.

Aranynak beváltom grammját 18.— K-ig

14 karátos arany grammját 11.— K-ig

Ezüst evőeszközöket és ezüst tárgyakat a legmagasabb áron vesz

Központi arany beváltó

ÉKSZERESZ

(törvényileg bejegyzett cég) 1731

Arad, József főherceg-ut 12. sz.
(Lutheránus templom mellett.) — Telefon 1153.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 30 fillér. Vastagabb betűkkel 60 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután legl 6 óráig veszik fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 3 korona.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés-zálogát, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

NAGYON PESSZNEK MONDOTT, fiatal 24 éves özvegy úri asszonyka ismeret- és hiányában ezúton keresi esetleg vidéki, de csakis úri ember barátságát, legnagyobb titoktartás mellett. Levelet a kiadóba kér „Uriasszony 1901” jellegre. 5233

Alkalmazást keres.

FÉL ARVA intelligens leány, nagyobb gyermek, vagy magános urnó mellé „ánkhözik, csakis vidékre. Levelet „Szerelem” jellegre a kiadóban. 5247

INTELLIGENTES symp. deutsches Fraulein mit guten Koch- und Nähenkenntnissen sucht Stelle in frauenlosen Haushalt, oder zu erwachsenen Mädchen, geht auch aufs Land. Anträge Chiffre: „H. M. 100“ Baron Bohus, Világos. 5244

Alkalmazást nyer.

VASVÉTON FÓPALLÉRT keres STEINER ÉPÍTÉS. Csakis elsőrangú munkáért jelentkezzék Martában vagy irodában. 5249

GEPIRO alapos gyakorlattal felvétetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5901

KERESÉK egy fodrászsegédet. Lehet nő is, 240 korona fix fizetés, 100 korona mellékjövedelem biztosítva. Ugyanott kerestetik egy cipész segéd is, fizetés megállapodás szerint. Cim: Telkes Mihály. Petrozsény. 5238

ÉPÍTÉSI rajzoló gyakornok, jó írással, fizetéssel felvétetik. Gécs építész. Orczy-utca 10b., 12—1/2-ig. 5240

GYORSIRÓ teljesen perfekt, délutáni és esti foglalkoztatásra kerestetik. Cim a kiadóban. 5240

SEGÉDET KERESÉK azonnali belépésre vegyeskereskedésbe. Ajánlatok fizetési igénnyel beküldendők. Cim megtudható a kiadóhivatalban. 5211

Kiadó lakás.

KIADÓ elegánsan butorozott utcai szoba előszobával. (Forray-utca, Hajók-féle ügykereskedés felett, I. em. 5248

Lakást keres.

CSINOSAN BUTORIZOTT szobát, lehetőleg fürdőszobával, augusztus 15-re, a vasút közelében keresek. „Fiatalkasok” jellegre a kiadóhivatalban. 5251

Vétel és eladás.

FÉRFI ÖLTÖNY angol kelméből, egy új zöld selyembluz oladó. Salacz-u. 6., földszint 3., 12—1/2-ig. 5250

ELADÓ több transport és fél hordó Samu Jakabnál, Boros Beni-tér 15. Telefon 52.

KÉKKÖVET ausgit ajánl Färber Lajos, Arad. 4889

VÖRÖSHAGYMAT, fognagymát, sárgarépát, petrezselymet, főzőtököket, zöldbabot, sb. maximális áron szállítunk. Ártforgalmi Részvénytársaság. Makó. 351

ELADÓK Alig használt szőnyegek, egy teniszrakéta és férfiruhák. Megtekinthetők csütörtökig. Cim a kiadóban. 5223

NEVEZÉS azonnali nagyra értékesítik. Bővebbet a kiadóban. 5266

Ingatlan.

ELADÓ Wesselényi-utca 47. számú ház, 300 m²-l telék és gyümölcsös-kerttel. Tritthaler és Gécs, Salacz-utca 4. sz. I. emelet. 5241

HARAY-UTCA és Péter-utcai sarokház eladó. Bővebbet Fekete, Szabadság-tér 5—6. 5168

ELADÓ HAZ, Gróf Károlyi-u. 4. szám alatt 4 szobás lakásból álló magánház azonnal eladó. Lakás elfoglalható aug. 1-én. Értekezhetni Halmai Józsefnél, Deák Ferenc-u. 5. 5227

Eladás.

ISKOLÁS FIUK teljes ellátásra felvétetnek Szabadság-tér 12. szám, II. em. ajtó 18—19. 5237

ISKOLÁS LEÁNYOKAT teljes ellátásra veszek. Cim a kiadóban. 5239

Különféle.

FORRAY-UTCA 6. szám alatt nagy műhely és raktár kiadó. 5136

Hirdetés.

2 MOZDONYVEZETŐT, 1 FURÉSZGYÁRI GÉPÉSZT ÉS 2 ERDEI MUNKÁVEZETŐT

keresünk azonnali belépésre, azon mozdonyvezetők előnyben részesülnek, kik erdei iparvállalatnál már működtek, erdei munkavezetők pedig, akik a tűzfatermelés és gördítéséhez értenek. Bizonyítvány és fizetési igényekkel ellátott ajánlatot kérünk. 5235

ACSEV. ERDŐÜZLET, ALVACZA,

12007—1918 kb.

HIRDETMEŒY.

A m. kir. miniszteriumnak az ammoniak, a kristálysóda és a marónátron forgalomba hozatalának szabályozásáról kiadott 1536—1918. M. E.

számu rendeletét a következőkben tesszem közzé:

Az ammoniakszóda, a kristálysóda és a marónátron forgalombahozatalának szabályozásáról kiadott 2009—1917. M. E. számu rendelet kiegészítő részét alkotó jegyzékben foglalt ármegállapítás hatályát veszti és a jelen rendelet életbelépesének napjától kezdve a jelen rendelet kiegészítő részét alkotó jegyzékben megállapított legmagasabb árak lépnek életbe. Egyebekben az idézett 2039—1917. M. E. számu rendelet azzal a módosítással marad érvényben, hogy a kristálysódat (mosószódat, jecesszódat) a gyárak az Olaj- és Zsiradékügyi Bizottság (Budapest, VI., Vilmos császár-ut 38. szám) útján tartoznak forgalomba hozni.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed.

Az ammoniakszódaért, kristálysódaért (mosószódaért, jecesszódaért) és marónátronért (marószódaért, zsiradékért, lúgkőért) követhető legmagasabb árak a következők:

I. Ammoniakszóda 98—100 % os.

A viszontelárusító (részéről történő eladásoknál): 5000 kg-on alul 1000 kg-ig 40 korona, 1000 kg-on alul 500 kg-ig 41 korona, 500 kg-on alul 100 kg-ig 43 korona, 100 kg-on alul 50 kg-ig 47 korona.

Ezen árak 100 kg. tiszta súlyra, csomagolás és levonás nélkül helyt az eladó raktárhelyiségében értendők.

Kicsinyben való eladásoknál (a fogyasztóval való közvetlen forgalomban) 50 kg-on aluli mennyiségek eladásánál 60 fillér.

II. Kristálysóda (mosószóda, jecesszóda.)

A gyökereskedő részéről történő eladásoknál bármely tételben 40 kor. Ezen ár 100 kg. tiszta súlyra, a gyökereskedő raktárában, csomagolás és levonás nélkül értendő.

A kiskereskedő részéről történő eladásoknál (a fogyasztókkal való közvetlen forgalomban) 64 korona.

III. Marónátron (marószóda, lúgkő.) Kicsinyben való eladásnál (fogyasztóval való közvetlen forgalomban (csomagolással együtt értendő) 1 korona 20 fillér. Green, főkapitány

Földbirtokosok, gyártulajdonosok és vállalkozók

figyelmébe!

PRETORIA kék munkás zubbony és nadrág kék PAPIROSVASZONBOL, vízmentes tartással, mindenféle nagyságban, minden mennyiségben kapható, Ár: 46 korona darabja.

Éjszakai öltönyök, barna színekben, vastagabb szövésben, kabát, nadrág és mellény minden nagyságban kapható. Darabja 90 K. **Gyermekruhák**: szürke, barna és kék színekben, 3—10 éves, matröz és sport fazonokban, darabonként: 48 korona.

A tartósságáért és minőségéért felelünk, amennyiben svéd PAPIROSBOL van elkészítve.

Figyelmeztetni szeretjük a nagyérdemű közönséget, hogy a PAPIROSBOL a m. kir. kormány jóváhagyásával lesz készítve. Tehát bárkinek úgy tartósságra, mint minőségre nézve ajánlható.

A PRETORIA PAPIRSZOVETEKÉKBOL készült ruháknek egyedüli lerakata csakis

Szántó Mór és Társa cégnél kapható. Arad, Szabadság-tér.

Postai megbízásoknál az összeg előzetes beküldése megkivántatik.

Utánzatoktól óvakodjunk.